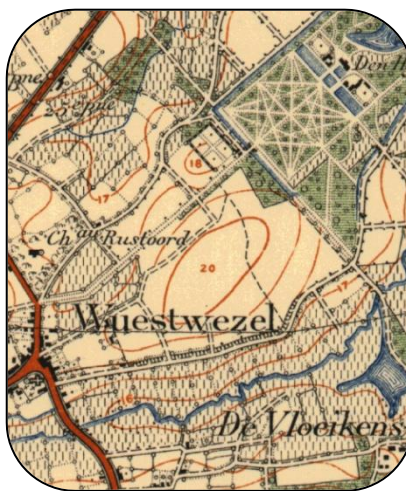

BEHEERSPLAN BESCHERMD MONUMENT DREEF GINHOVEN - HOFDREEF WUUSTWEZEL

HESSSELTEER BYBA

SLUITVAST ECOLOGISCH ADVIES EN BEHEER

Colofon

Titel : Beheerplan beschermd monument Dreef Ginhoven - Hofdreef, Wuustwezel

Versie: december 2017

Opdrachtgever: Gemeentebestuur Wuustwezel / Regionaal Landschap De Voorkempen

Illustratie voorzijde:

Kaarten: bij de bespreking van de verschillende kaarten werd gebruik gemaakt van beschikbare georeferencierte kaarten via Geopunt.be of via Cartesius.be. Topografische achtergronden zijn uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C16227 – www.ngi.be.

Auteur : Guy Heutz

Contact: Hesselteer bvba
Sint Hubertusstraat 105
2600 Berchem
T: 0499/80.88.55
E: info@hesselteer.com
W: <http://hesselteer.com>

HESELTEER BVBA

SLUITVAST ECOLOGISCH ADVIES EN BEHEER

Inhoud

Inleiding.....	5
1. Identificatie.....	6
1.1 Beschrijving.....	6
1.2 Situering.....	6
1.3 Landschappelijke context	11
2. Historische nota.....	12
2.1 Historische context.....	12
3. Inventarisatie.....	24
3.1 Beschrijving van de dreef: houtig erfgoed	24
3.1.1 Algemeen.....	24
3.1.2 Beschrijving van de dreefsegmenten	26
3.1.3 Individuele bomen.....	35
3.2 Andere erfgoedelementen	39
3.3 Ecologische waarden	42
3.4 Het gebruik van het terrein	43
3.5 Knelpunten	44
3.5.1 Dreefstructuur en bomen.....	44
3.5.2 Poorten.....	46
4. Situering en beschrijving	47
5. Visie	48
5.1 Hoofddoelstellingen	48
5.1.1 Behoud, herstel en bescherming van de dreefstructuur	48
5.1.2 Behoud van oude bomen	50
5.1.3 Behoud en herstel van de poorten.....	50
5.2 Nevendoelstellingen.....	50
5.2.1 Behoud en versterking van het sociaal gebruik:	50
5.2.2 Behoud en ontwikkeling van de ecologische waarde	51
6. Richtlijnen en maatregelen	52
6.1 Dreefstructuur	52
6.1.1 Segmenten.....	52

6.1.2 Kappingen en (her)aanplantingen	53
6.1.3 Snoei-beheer	57
6.1.4 Bermbeheer	59
6.1.5 Wegenis en grondwerken	60
6.1.6 Faunabeheer	60
6.2 Individuele bomen	61
6.2.1 Verwijderen begroeiing	61
6.2.2 Opvolgingsonderzoek bomen	62
6.2.3 Veteranenbeheer	63
6.3 Poorten	63
6.4 Sociaal gebruik	64
6.4.1 Speelbosje en Toegankelijkheid	64
6.4.2 Communicatie	64
7. Opvolging	69
8. Toevoegingen	70
Bijlagen	71
Bijlage 1: legende attributentabel GIS-file	71
Bijlage 2: beschermingsbesluit	72

KAARTEN:

- KAART 1: kadastrale situering op GRB
- KAART 2: gewestplan
- KAART 3: situering erfgoed
- KAART 4: bodemkaart
- KAART 5: gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG)
- KAART 6: biologische waarderingskaart (BWK)
- KAART 7: potentiële veteraanbomen
- KAART 8: maatregelen
- KAARTEN 9: boomnummering per segment

GIS: shape files met de boom-informatie

Inleiding

De Dreef Ginhoven - Hofdreef werd beschermd als monument omwille van de historische en esthetische waarde van deze ca. 1 km lange dreef.

De dreef vormt de toegangsweg tot het Hof van Wuustwezel, een kasteeldomein met park en sterbos dat een grote uitstraling genoot. Het kasteel kwam echter niet ongeschonden uit Wereldoorlog II.

De dreef is vandaag nog over een de gehele lengte intact, en een goed deel van de oorspronkelijk aangeplante bomen is nog aanwezig. Dat maakt de opmaak van een beheersplan voor dit 'levend houtig erfgoed' relevant.

Een beheersplan voor een beschermd monument geeft een geïntegreerde visie voor het verdere behoud en beheer van het onroerend erfgoed, en schept daarmee zowel het kader waarbinnen gewerkt kan worden als de mogelijkheid tot financiële ondersteuning van de werken.

1. Identificatie

1° de **identificatie en het kadasterplan** met de precieze afbakening van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap

1.1 Beschrijving

(geciteerd uit het beschermingsbesluit)

De Dreef Ginhoven - Hofdreef is circa 1 kilometer lang en verbindt de kasteelsite 'het Hof van Wuustwezel' met de dorpskern ter hoogte van het huidige gemeentepark met gemeentehuis. De dreef vormt een structurerend en beeldbepalend element binnen de dorpsstructuur. Vanuit de dreef zijn er zichten op de kerk en dorpskern van Wuustwezel en op de kasteelsite. De visuele relatie tussen de kasteelsite en de dorpskern wordt nog versterkt door open akkers ten oosten van de dreef. De gronden in het westen en het zuiden van de dreef zijn verkaveld. De woningen bevinden zich tot dicht tegen de dreef. Op het steenpuin na is de dreef over zijn volledige lengte onverhard en dit vlakbij het dorpscentrum.

De breedte van de dreef varieert tussen circa 12 meter (in de dorpskern) en meer dan 20 meter (in het kasteelpark). Het is een gemengde en heterogene dreef bestaande uit opgaande bomen van verschillende soorten en leeftijden en met variabele stamomtrekken. Op het moment van de bescherming (2014) telt de dreef ongeveer 274 posities, waarvan er 51 verdwenen of recent ingeboet zijn. Dit betekent een uitval van ongeveer 18 procent. De gefaseerde aanleg wordt nog weerspiegeld in het huidige voorkomen van de dreef, die bestaat uit acht segmenten met eigen specifieke kenmerken.

1.2 Situering

KAART 1: kadastrale situering op het GRB

KAART 2: gewestplan

KAART 3: situering erfgoed

1.2.1 Kadastraal

Het beschermde monument 'Dreef van opgaande bomen van *Quercus robur*, *Fagus sylvatica* en *Tilia cordata* te Wuustwezel' (verder Dreef Ginhoven - Hofdreef genoemd) werd beschermd bij ministerieel besluit van 8 april 2015 omwille van de artistieke (in casu esthetische) en historische (in casu cultuurhistorische) waarde. De dreef is over haar gehele lengte beschermd, inclusief een randzone van 10 m aan weerszijden die werd opgenomen om het optimale behoud van de dreef te kunnen verzekeren. Bestaande gebouwen, waaronder de voormalige hovenierswoning, werden buiten de bescherming gelaten omdat ze niet absoluut noodzakelijk worden geacht voor het behoud van de dreef.

De dreef behoort **kadastraal** voor een belangrijk gedeelte tot het openbaar domein, en heeft daar geen kadastraal nummer (kadastrale oppervlakte GIS-matig bepaald). In het private gedeelte is de dreef wel kadastraal geregistreerd.

Kadastraal gelegen te Wuustwezel, 1^e afdeling, sectie D, perceelnummers:

Kadastraal nummer	Eigenaar	Oppervlakte (m ²)
168/2 (deel)	van de Werve de Schilde	221
172A (deel)	van de Werve de Schilde	1.896
175 (deel)	van de Werve de Schilde	1.768
176A (deel)	van de Werve de Schilde	3.438
177 (deel)	van de Werve de Schilde	545
182D (deel)	van de Werve de Schilde	2.929
182E	Gemeente Wuustwezel	780
182P (deel)	Sekwens Immo	3.015
182R (deel)	van de Werve de Schilde	2.641
188 (deel)	Matexi Antwerpen	482
239A(deel)	van de Werve de Schilde	188
242A(deel)	van de Werve de Schilde	15.298
597A (deel)	Matexi Antwerpen	1.012
Openbaar domein	Gemeente Wuustwezel	11.656
<i>TOTAAL</i>		<i>45.869</i>

De volledige oppervlakte van het beschermde monument bedraagt daarmee een goede 4,5 ha.

De dreef s.s. (wegenis en direct aanpalende bomenrijen) is in praktijk eigendom van 2 partijen: enerzijds van de gemeente Wuustwezel en anderzijds van de private eigenaars van de Werve de Schilde.

Figuur 1: afbakening van het beschermde monument cfr. het beschermingsbesluit.

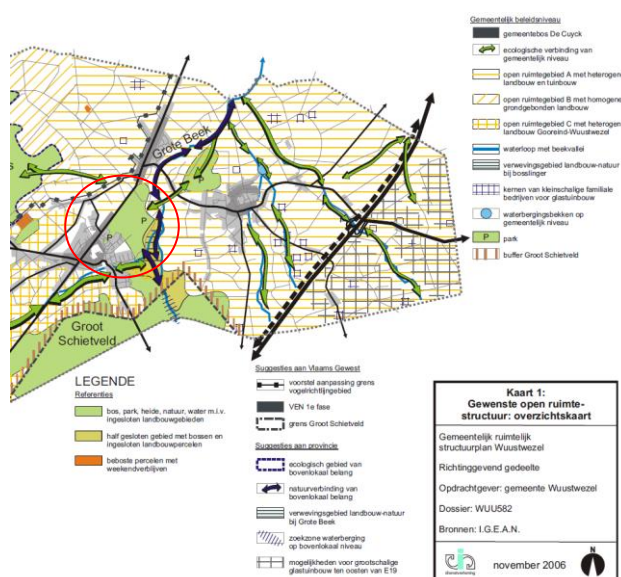

Figuur 2: eigendomsverdeling

1.2.2 Ruimtelijke bestemming

Volgens het **gewestplan** ligt het beschermde monument voor een klein deel in *woongebied* (tegen de woonkern van Wuustwezel). Het centrale deel ligt in een zone voor *woonuitbreiding*, en het overige gedeelte ligt in *parkgebied*. Ten oosten van de J.F. Vincklaan ligt een klein deeltje in *agraris* gebied.¹

Het **gemeentelijk ruimtelijk structuurplan** (2006, Figuur 3) voorziet ter hoogte van de dreef een aansluitende parkomgeving tussen de dorpskern en de Grote Beek.

Figuur 3: gewenste open ruimte-structuur volgens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De ruime omgeving van het beschermd monument is rood omlijnd.

1.2.3 Erfgoed

Wuustwezel maakt op regionale schaal deel uit van de Antwerpse Kempen. Bij de indeling naar traditionele landschappen behoort Wuustwezel tot het 'Land van Brecht'. De indeling steunt op zowel fysische en natuurlijke kenmerken zoals reliëf en bodemgesteldheid, als op cultuurlandschappelijke kenmerken zoals bewoningsvormen, landgebruik, percelering en landschapstype.

In de nabijheid van de Dreef Ginhoven - Hofdreef situeren zich nog andere beschermde of vastgestelde **erfgoedwaarden**:

ID	NAAM	TYPE	LOCATIE
5488	Dorpskern Wuustwezel	Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek	Dorpsstraat, Kloosterstraat (Wuustwezel)
5472	Gemeentehuis Wuustwezel	Beschermd monument	Dorpsstraat 105 (Wuustwezel)
5486	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart	Beschermd monument	Dorpsstraat zonder nummer (Wuustwezel)

¹ Opmerkelijk is dat dit volwaardig *agraris* gebied is, en geen *landschappelijk waardevol agraris* gebied zoals al het andere agrarische gebied rondom.

5470	Pastorie Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartparochie	Beschermd monument	Dorpsstraat 87 (Wuustwezel)
5443	Vloeikenshoeve	Beschermd monument	Vloeikensstraat 27, Vloeikensstraat 28 (Wuustwezel)
5464	Vloeikenshoeve met omgeving	Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek	Vloeikensstraat 27, Vloeikensstraat 28 (Wuustwezel)
5457	Napoleonhoeve	Beschermd monument	Kruisweg 12 (Wuustwezel)
5438	Hoeve Nuytemans	Beschermd monument	Achterstraatje 5 (Wuustwezel)
5440	Hoeve Nuytemans met omgeving	Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek	Achterstraatje, Kruisweg, Lage Weidenstraat (Wuustwezel)
7237	Knotelzenrij	Beschermd monument	Schietveldweg zonder nummer (Wuustwezel)
10279	Groot Schietveld	Vastgesteld landschapsatlasrelict	Brasschaat (Brasschaat), Loenhout, Wuustwezel (Wuustwezel), Brecht (Brecht)

1.3 Landschappelijke context

KAART 4: bodemkaart en hydrografie

KAART 5: gemiddeld hoogste grondwaterstand

KAART 6: biologische waarderingskaart

1.3.1 Bodem en hydrografie

Hoewel het kasteelpark en de voormalige moestuin op de **bodemkaart** gekarteerd werden als ‘vergraven terrein’ (OT), is af te leiden dat het kasteelpark en de dreef zich situeren op de iets hoger gelegen gronden tussen enerzijds de zeer natte venige gronden van de beekvallei van de Kleine Beek in het zuiden, en de natte gronden rond de Parkbeek in het noorden. In het kasteelpark zal de uitspreiding van de uitgegraven gronden van de omgrachting er waarschijnlijk toe hebben bijgedragen om een iets hogere en drogere ligging te realiseren, maar de hoogtelijnen en de drainageklassen van de aangrenzende gronden in aanmerking genomen kan worden verondersteld dat voor de ligging van het kasteel de beste locatie werd uitgekozen om enerzijds voldoende droog te liggen en anderzijds voldoende water ter beschikking te hebben voor de aanleg van waterpartijen. De aanleg van het indrukwekkende sterbos op het droogste gedeelte is daarmee waarschijnlijk ook niet toevallig.

Op de kaart van de gemiddeld hoogste grondwaterstand komt de ligging ‘op het droge’, op de rug tussen de twee beeksystemen, nog beter tot uiting.

1.3.2 Biologische waarderingskaart

Op de biologische waarderingskaart (BWK) is het kasteeldomein ingekleurd als biologisch waardevol kasteelpark, met de achterliggende vijver en de eiken langs het Lange Paadje als biologisch zeer waardevol. De Dreef Ginhoven - Hofdreef zelf vormt een biologisch waardevolle verbinding richting de dorpskern.

Op grotere schaal is het kasteeldomein een belangrijke ecologisch stapsteen in de beekvallei van de Weerij.

Er zijn geen directe vleermuiswaarnemingen voor handen², maar ongetwijfeld spelen zowel het kasteeldomein met zijn oude bomenrijen, bosjes, waterpartijen en bebouwing met tal van verblijfmogelijkheden als de dreef zelf een belangrijke rol in het leefgebied van verschillende soorten.

Ook voor andere kleine zoogdieren en vogels (er hangen verschillende nestkasten in de dreef) vormt de dreef een belangrijk ecologisch lint.

² Waarnemingen.be vermeldt de aanwezigheid van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) in de omgeving (tuinen) van de J.F. Vincklaan.

2. Historische nota

2° een **historische nota**, die op basis van geschreven of iconografische bronnen en van archeologische of natuurwetenschappelijke bevindingen of sporen een helder inzicht geeft in de totstandkoming en ontwikkeling van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap vanaf zijn ontstaan tot de huidige toestand;

2.1 Historische context

Bronnen: Het werk van V. Vanderheyden uit 2007³ vormt de belangrijkste informatiebron over het ontstaan van het kasteeldomein en de bijhorende ca. 1 km lange inkomdreef die als monument beschermd werd. Het beschermingsvoorstel dat daaraan ten grondslag ligt (Kinnaer 2015)⁴ steunt op Vanderheyden 2007 als belangrijkste bron, en geeft een verdere inhoudelijke beschrijving en evaluatie van het houtige erfgoed. Recent publiceerde het Agentschap Onroerend Erfgoed een handleiding voor het beheer van historische dreven (Van Driessche et al. 2017)⁵ waarin heel wat relevante informatie over gelijkaardige dreven te vinden is. Aan de hand van deze bronnen en aan de hand van het beschikbare kaartmateriaal wordt de ontstaansgeschiedenis van het monument beknopt besproken. Waar teksten letterlijk worden overgenomen zijn ze *cursief* gemarkeerd.

KAARTEN: zie bijlage Kaartmateriaal.

Beknpte eigendomsgeschiedenis van het kasteeldomein: *In de 13de eeuw werd de heerlijkheid Wuustwezel en Westdoorn door de hertog van Brabant in leen gegeven aan de familie Van Wilre. In 1624 kwam ze in bezit van de familie Van der Rijt. Volgens een tekening (1687) van Jacob de Roy was het kasteel volledig omringd door water. In 1745 kwam de heerlijkheid in handen van de familie de Vinck (laatste heer van Wuustwezel en Westdoorn). Op dit ogenblik is het kasteel met de goederen van Wuustwezel nog in het bezit van erfgenamen der familie de Vinck (van de Vinck, langs du Chastel de Howardries en Gericke van Herwijnen naar Van de Werve de Schilde)* (bron: tekst van Wesalia II op website gemeente Wuustwezel).

In de beschermingsnota wordt de gekende historiek van de dreef beknopt beschreven, gebaseerd op het opzoekingswerk in Vanderheyden 2007:

De dreef werd aangelegd in verschillende fases tussen circa 1755 en 1823 en werd pas een halve eeuw na de start van de aanleg gefinaliseerd, in het eerste kwart van de 19de eeuw. De dreef is voor het eerst zichtbaar op een figuratieve kaart van P. Stijnen uit 1755, een document dat de verlegging van een voetweg registreert naar aanleiding van de bouw van het nieuwe kasteel. Op dat moment bleef de dreef binnen de begrenzing van het kasteelpark. Dit doet vermoeden dat de dreef werd aangelegd in opdracht van Jan Frans Vinck, die de heerlijkheid Wuustwezel, waaronder het kasteeldomein, aankocht in 1745.

³ V. Vanderheyden 2007. Kasteeldomein 'het Hof te Wuustwezel'. Aanzet tot bouwhistorisch onderzoek en inventarisatie. Onuitgegeven scriptie, Artesis hogeschool Antwerpen.

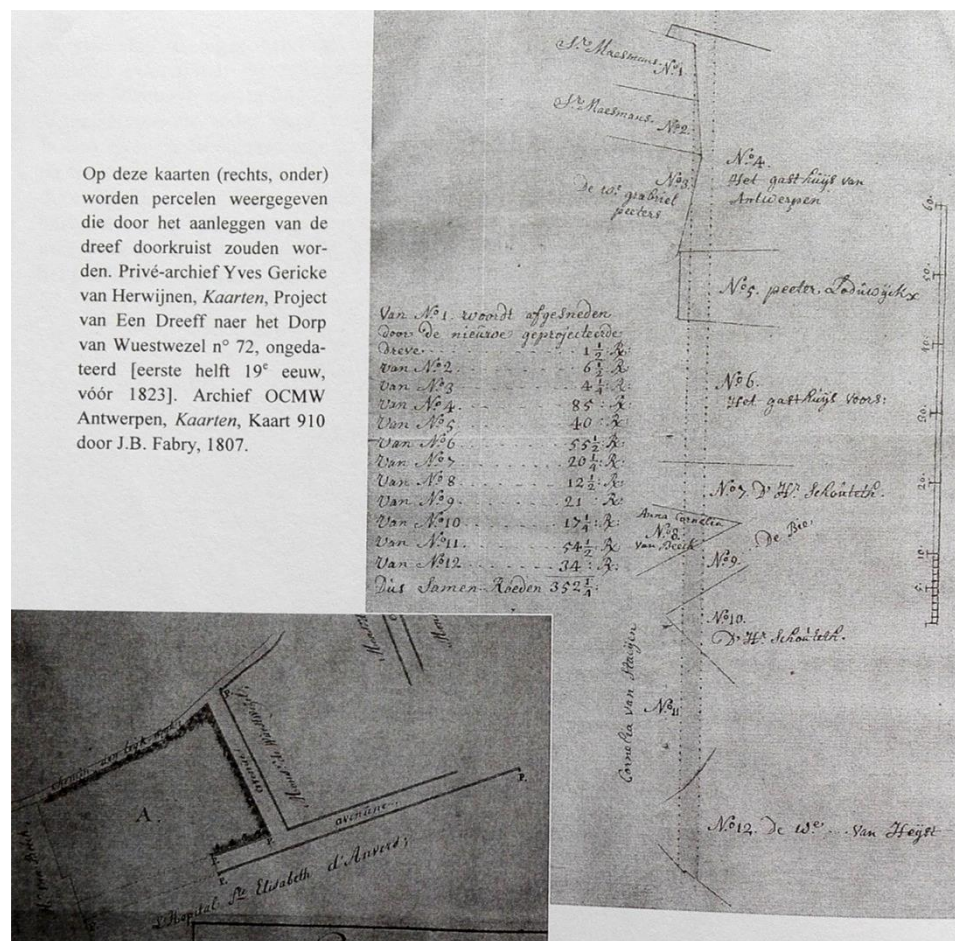
⁴ Kinnaer A. 2015. Thematisch-typologische en thematisch-geografische bescherming van het belangrijkste levend houtig erfgoed in Vlaanderen: Antwerpen, fase3, Wuustwezel: Dreef van opgaande bomen van *Quercus robur*, *Fagus sylvatica* en *Tilia cordata*. Beschermingsvoorstel. Agentschap Onroerend Erfgoed.

⁵ Van Driessche T., Van denBremt P & Smets K. 2017. Handleiding voor het beheer van historische dreven en wegbeplantingen. Handleiding Onroerend Erfgoed, Agentschap onroerend Erfgoed.

Op de kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778, zie Kaartbijlage) is te zien dat de lengte van de dreef in die periode al verdubbeld is ten opzichte van het plan uit 1755. Het eerder aangelegde deel is ondertussen opgenomen in een geometrisch aangelegd park.

Waarschijnlijk koesterde Jan Frans Vinck al van in het begin plannen om zijn domein met de dorpskern te verbinden. Het aanleggen van door bomen afgeboorde oprijlanen was immers typisch voor de 18de eeuw.

Dat de uitvoering zo lang op zich liet wachten had wellicht te maken met de eigendomssituatie van het geplande traject, zoals ook geïllustreerd wordt op een ongedateerde, waarschijnlijk vroeg 19de-eeuwse, kaart getiteld “Project van een Dreeff naer het dorp van Wuestwezel”. Uit dit plan blijkt dat het traject over een tiental percelen liep die niet in eigendom waren van de kasteelheer. Jan Frans Vinck moest dus met al deze eigenaars onderhandelen om (delen van) die percelen in zijn bezit te krijgen.

Figuur: kaartmateriaal van de percelen die door de nieuw aan te leggen dreef doorsneden zouden worden (overgenomen uit Vanderheyden 2007).

Zo staat in de schepenregisters van Wuustwezel voor september 1778 een “erfmangeling” opgetekend tussen Jan Frans Vinck en Marie C. Lambrechts, waarbij een percelenruil tussen beiden geregistreerd werd opdat Vinck de Hofdreef kon verlengen. Twee figuratieve kaarten van J.B. Fabry uit 1807 en 1811 tonen dat de “Grande Drève de Monsieur Vinck” dan bijna

gerealiseerd is. Nog één perceel, toen in het bezit van het Elizabethhospitaal van Antwerpen, scheidde de dreef van het dorp. De dreef wordt voor het eerst volledig afgebeeld op het primitief kadasterplan uit 1823 (zie Kaartbijlage).

Het laatste stuk liep niet rechtdoor, maar werd gerealiseerd met een knik. Dit kan erop duiden dat er een compromis diende gesloten te worden met de toenmalige eigenaar met betrekking tot het verdere verloop van het traject, naar analogie met de dreef tussen het kasteel de Merode van Westerlo en de abdij van Tongerlo. In 1823 werd de dreef afgesloten door middel van een ijzeren draaiboom. Ook de inkompoort aan het ommuurde kasteelpark is voor het eerst te zien op het primitief kadasterplan uit 1823. De poort is opgebouwd uit vier hoge en twee lage met dennenappels bekroonde pilasters, met elkaar verbonden door middel van een smeedijzeren hekwerk met ruitvormige motieven die verwijzen naar de directoire en empirestijl die in België tussen 1795 en 1830 gangbaar waren. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het kasteeldomein bezet. Daar de vele kuilen en putten in de dreef het verkeer van de militaire voertuigen bemoeilijkte, werd de dreef in 1944 'verhard' met steenpuin van de gedynamiteerde kerk van Hoogstraten. In datzelfde jaar reed een vrachtwagen van Amerikaanse militairen, die op het kasteeldomein gelegerd waren, de rechterkolom van het middelste poortgedeelte omver. De brokstukken zijn tot op vandaag blijven liggen. Uit een vroeg 20ste-eeuwse postkaart blijkt dat het draaibare hek, dat aan deze pilaar bevestigd was, al langer was weggenomen.

Het kasteeldomein van Wuustwezel moet, in de periode kort na de verwezenlijking van de Hofdreef, behoorlijk indrukwekkend geweest zijn, aangezien het in 1834 als volgt werd omschreven door Vandermaelen⁶:

... On y distingue le superbe chateau de M. le baron de Vinck de Wezel ; il est remarquable par la beauté des jardins anglais, des plantations et des pièces d'eau qui l'entourent ; c'est une des plus vastes propriétés de la province. ...

Van Driessche et al. beschrijven een sterrenbos als volgt:

Een sterrenbos is een bos met een stervormig wegenpatroon. Sterrenbossen kwamen in de mode in de 17de eeuw en bleven populair tot aan de Franse Revolutie. De oorsprong van de sterrenbossen wordt in verband gebracht met de jacht, en meer bepaald met de parforcejacht.

Het aantal dreven in een sterrenbos was variabel. Een veel voorkomend type was de 'zevenster'. Een 'zevenster' bestond uit twee ganzenvoeten, die elkaars spiegelbeeld waren, met een centrale dreef in het midden. Vandaar dat er slechts zeven dreven geteld werden (3+3+1=7), hoewel de 'zevenster' eigenlijk achtstralig was.

Er waren echter ook sterren met zes, twaalf, veertien of zestien dreven. Sommige sterren waren daarenboven omgeven door één of meer concentrische dreven, zodat ze op een karrenwiel of een spinnenweb leken. De dreven van een ster waren niet altijd even lang. De centrale dreef liep meestal door naar het kasteel of naar dreef die de centrale as van het

⁶ Uittreksel uit het lemma 'Wuustwezel' uit Ph. Vandermaelen 1834. *Dictionnaire Géographique de la Province d'Anvers*. Bruxelles, Imprimerie de Ode et Wodon.

kasteeldomein vormde. In het midden van de ster bevond zich steeds een rond plein, rondel genaamd. Sterrenbossen hoefden overigens niet uit dreven te bestaan. Ze konden ook bestaan uit tra's zonder wegbeplanting (een tra is een boomloze strook in een bos). In het begin van de 19de eeuw raakten de sterrenbossen uit de mode. De landschappelijke stijl die toen de tuinkunst domineerde, hield niet zo van rechte lijnen en geometrische patronen. Toch werden ook nog in de 19^e en het begin van de 20^e eeuw sterrenbossen aangelegd, met name bij de ontginning van heidegebieden (zie ook het zogenaamde Sterbos in Wuustwezel, of domein De Hees in Rijkevorsel).

Het sterbos van het kasteel van Wuustwezel was volgens alle kaarten opgebouwd uit 4 elkaar overlappende driehoeken, doorsneden door de centrale dreef (de Hofdreef) en een haaks daarop dwarsende dreef. Bovendien waren ook de 4 hoekpunten nog eens met elkaar verbonden door een dreef. Aan weerszijden van de centrale dwarsende dreef bevonden zich daardoor 14 dreven. Het aantal dreefsegmenten werd daardoor bijzonder groot, en de lengte van de segmenten soms bijzonder kort.

Het sterbos lijkt daarmee vnl. uit dreven te zijn opgebouwd geweest, zoals ook op de foto's op oude postkaarten⁷ deels te zien is, en wat ook op zowel de Vandermaelenkaart als de militair geografische kaart van 1873 sterk gesuggereerd wordt. Mogelijk bevonden er zich enkel in de grotere delen bomen tussen de dreven.

In het sterbos waren in de centrale dreef 5 ronde punten aanwezig, waar dreven samenkwamen. De twee uitersten, aan de monumentale inkompoort en aan de 'cour d'honneur' net voor het kasteel, waren daarbij de belangrijkste (en eerder halfrond van vorm). Op de kaart van primitief kadaster (1830-1834) komt de vorm het best tot uiting. Illustratief voor de pracht die op het domein tentoongespreid werd stonden in het dreefbos beelden tentoon, die cfr. Vanderheyden

⁷ Bron van de oude foto's: website WESALIA II

overeenkomen met de zwarte markeringen die op het primitief kadaster weergegeven zijn in de belangrijkste punten waar dreven samenkomen.

Ook volgens Vanderheyden boden de dreven van het sterbos naast zicht op het kasteel en het dorp van Wuustwezel ook zichten op de kerken van Loenhout en Hoogstraten. Ook de kerk van Brecht lijkt bovendien in het vizier gelegen te hebben.

De landschappelijke context verandert sterk in de jaren 1980, vooral in de zone tegen de dorpskern. Door het ontstaan van verkavelingen aan weerszijden van de dreef ontstaat een sterk veranderd zicht.

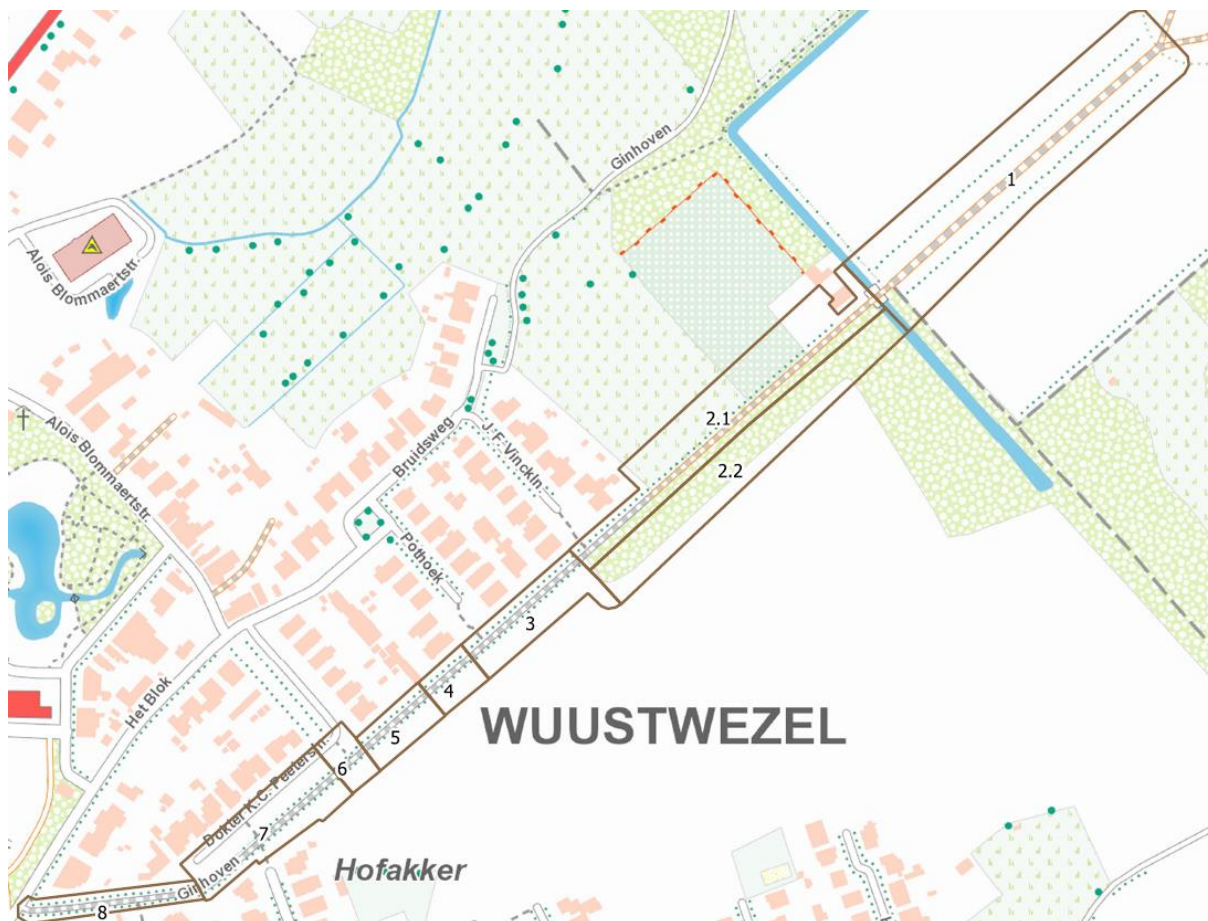
(Enige speculaties over) ouderdom, oorspronkelijke boomsoorten en plantafstand

Het oudste gedeelte van de Dreef Ginhoven - Hofdreef, zoals ingetekend op de kaart van de Ferraris, komt overeen met de huidige dreefsegmenten 1 en 2.1 (figuur 4). Oorspronkelijke dreefbomen zijn in deze segmenten vrijwel zeker niet meer aanwezig, aangezien deze segmenten uit een homogene opbouw van (vrij) jonge beuken bestaan.

Het sterbos in segment 1, dat cfr. oude foto's uit beuk was opgetrokken, werd in de periode 1930-1945 volledig gekapt en omgezet naar landbouwgrond. Indien het sterbos over de gehele oppervlakte vrijwel gelijktijdig aangeplant zou zijn geweest (periode 1755-1770), dan zouden de aanwezige beuken op het moment van kappen al een aanzienlijke leeftijd gehad hebben⁸ wat misschien meegespeeld kan hebben bij de beslissing om het sterbos (en een gedeelte van de dreef daarbuiten?) te kappen. Het volledig kappen, ontstronken en egaliseren van het terrein (> 6 ha) moet een zware ingreep en investering geweest zijn. Langere tijd was er daarna in dit gedeelte geen dreef meer aanwezig, zoals te zien op de luchtfoto van 1952 en de topografische kaarten van 1961 en zelfs 1970. Pas op de topografische kaart van 1985 is in dit segment een duidelijk herkenbare dubbele dreef ingetekend.

De beuken in segment 2.1 en gedeeltelijk ook segment 2.2 (oostelijk gelegen bosje van op rijen geplante beuk en zomereik) werden kort na WOII aangeplant (dhr. C. van de Werve de Schilde, mond.med.). Waarschijnlijk werden niet alle bomen op dat moment aangeplant aangezien de derde rij vandaag nog een goed aantal zware zomereiken bevat (omtrekken >250 cm), die ouder moeten zijn. Dit bosje verschijnt voor het eerst op kaart op de uitgave van het MGI van 1885. Op deze en eerdere kaarten is ten zuiden van dit bosje een buurtweg (n° 108) ingetekend, die van de dorpskern richting Braken liep maar werd omgelegd langs de hovenierswoning en de hofgracht (het zgn. Lange Paadje). De aanvraag voor deze omlegging is reeds terug te vinden op de eerder aangehaalde kaart van landmeter Stijnen uit 1755 (Vanderheyden 2007).

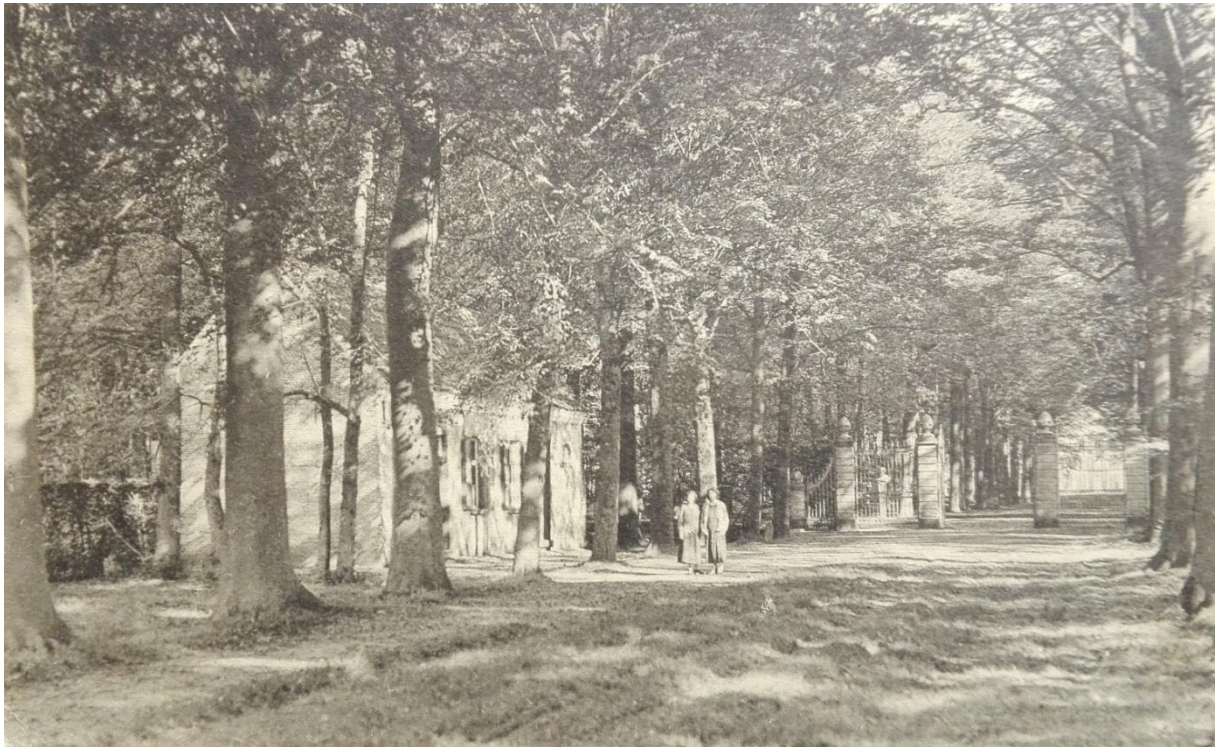
⁸ De gemiddelde maximale leeftijd voor beuk is ca. 200 jaar.

Figuur 4: indeling in segmenten volgens structuur en boomsoortensamenstelling.

Aansluitend tegen de gracht van het kasteeldomein moeten in segment 2.2 al langer zomereiken aanwezig zijn, getuige de zwaardere bomen die daar te vinden zijn en die tot het driehoekige stukje bos gerekend moeten worden dat op die plaats al sinds Ferraris op de kaart staat (met een onderbreking (?) bij Vandermaelen, die echter ook geen dreefbomen heeft ingetekend). Mogelijk waren de bomen van de dreef zelf (segment 2.1) ook beuken, aansluitend bij de beuken van het sterbos en van gelijkaardige ouderdom. Dat zou aannemelijk maken dat ze samen met de bomen van het sterbos gekapt werden, waarna er in dit dreefsegment wel nieuwe bomen werden aangeplant.

De moestuin en de hovenierswoning verschijnen pas bij het primitief kadaster (1823) op kaart. Hoewel er vandaag geen dreefbomen meer aanwezig zijn vlak voor de hovenierswoning, was dat zoals op bovenstaande foto te zien is eerder wel het geval.

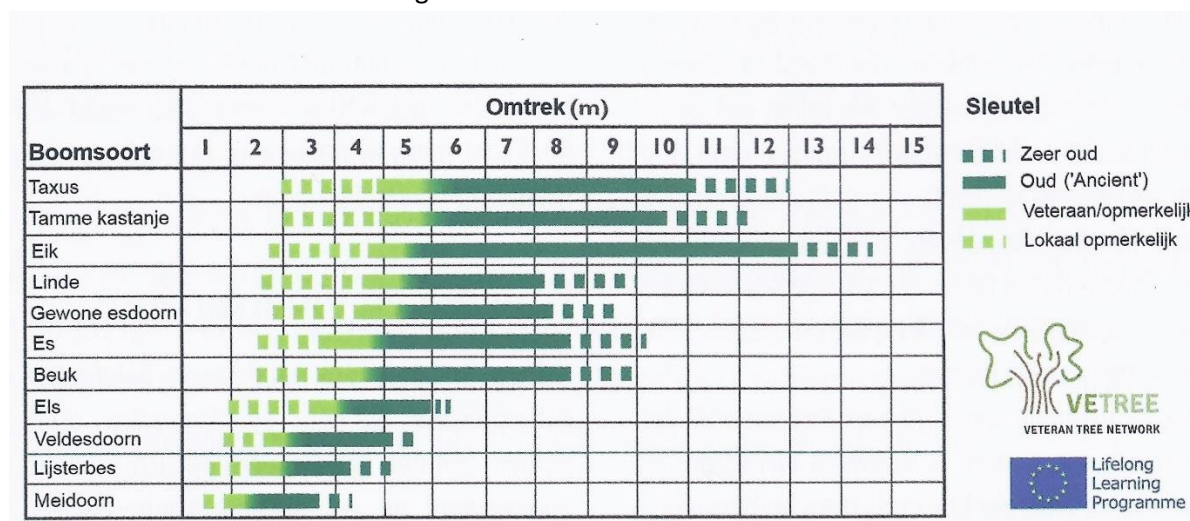
In de voormalige moestuin (deels in segment 1.2) staat in de omgeving van het restant van de poort (binnen de perimeter van de bescherming) een solitaire eik van respectabele grootte en omvang (340 cm omtrek). Op de kaart van het Militair Geografisch Instituut van 1933 (opname 1928-1929) is de moestuin aan 3 zijden ommuurd, waarbij in ieder kwadrant van de moestuin en aan de kopse zijde van de westelijke en oostelijke zijmuur een boom staat ingetekend. De indeling in kwadranten gebeurde op dat moment ook met bomen.

Naast de dreef liep, tussen de dreef en de poort van de moestuin, een tweede rij bomen, op veel ruimere plantafstand van elkaar (40m en meer). De zomereik in de omgeving van de inkompoort lijkt daar een overblijver van te zijn: de locatie komt overeen met de zuidelijkste van de 2 bomen die ter hoogte van de moestuin in deze bomenrij stonden.

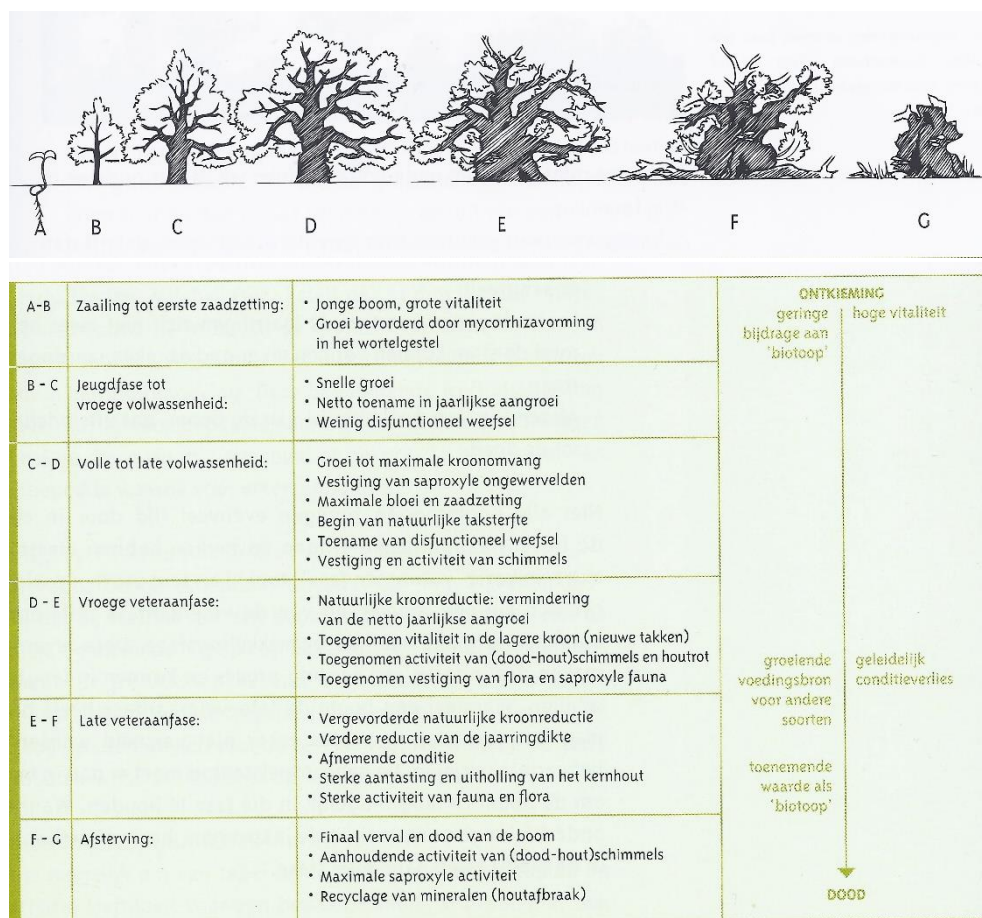
De luchtfoto van 1952, waar eveneens een muur aan de westelijke zijde te zien lijkt, is op dit gebied onvoldoende duidelijk. De tweede bomenrij staat op de topografische kaarten ingetekend tot en met de kaart van 1970.

In het 3^e segment van de dreef, dat na de segmenten 1 en 2 het volgende in aanleg geweest moet zijn (periode 1780-1823) bevinden zich ook oudere zomereiken. Onder andere de boom met de grootste omtrek van de hele dreef (426 cm) bevindt zich in dit segment. Er bestaat geen absolute relatie tussen de omvang van een boom en zijn ouderdom, omdat de locatie en de bodemkwaliteit een grote rol spelen in de groeisnelheid. Het is dus ook mogelijk dat deze boom jonger of van gelijkaardige leeftijd zou zijn dan de boom aan de moestuin, aangezien het aannemelijk is dat de dreefbomen een betere verzorging en bemesting kregen waardoor een sterke groei gestimuleerd werd. Bovendien is ook niet geweten in welk formaat de dreefbomen werden aangeplant. Het was niet ongebruikelijk dat bij de aanplanting van een dreef reeds bomen van vrij grote omvang gebruikt werden, om het gewenste dreefeffect sneller te bereiken (Van Driessche et al. 2017). Aangezien de verwezenlijking van de Dreef Ginhoven - Hofdreef een prestigeproject betrof is dit laatste zeker niet onmogelijk.

Figuur 5 geeft voor een aantal belangrijke inheemse boomsoorten een inschatting van de relatie tussen stamomtrek en het soortspecifieke ouderdomstadium. Daarbij wordt geen relatie met een absolute ouderdom gelegd, wat zoals aangegeven niet realistisch zou zijn, maar wordt de koppeling gemaakt met het levensstadium van de boom. Voor eik wordt een stamomtrek van ca. 270 tot ca 470 cm als 'lokaal opmerkelijk' beschouwd, wat aangeeft dat dergelijke omtrekken op lokaal regionale schaal niet algemeen zijn. Vanaf 470 cm wordt het 'veteraan/opmerkelijk'. Veterane bomen zijn bomen die naar de laatste levensfase gaan, die echter ook nog zeer lang kan duren, vaak zelfs langer dan het totaal van de jongere levensfases (Figuur 6). Veterane bomen hebben door het vaak monumentale karakter niet alleen een zeer grote cultuurhistorische, esthetische en landschappelijke waarde, maar ook een uitzonderlijke ecologische waarde. Ze vormen a.h.w. een ecosysteem op zich, en hebben bovendien ook unieke genetische kenmerken.

Figuur 5: stamontrek in relatie tot ouderdom en ontwikkelingsstadium⁹

Figuur 6: ontwikkelingsfasen van een boom. De oudere bomen in de Dreef Ginhoven - Hofdreef verkeren in de fases C-D (uit Reed 2012) .

Met betrekking tot de oorspronkelijk aangeplante **boomsoort** buiten het sterbos suggereren de nog resterende zware zomereiken in de dreef, in het oostelijke zijbosje en tegen het kasteeldomein en de moestuin, dat zomereik in ieder geval een belangrijk aandeel van de dreef uitmaakte, naast beuk in het sterbos en mogelijk ook in het eerste deel van de dreef buiten de omgrachting (segment 2.1).

De leeftijd van de aanwezige linden lijkt jonger door hun iets beperktere omvang (200 tot max. 270 cm), maar dit zou ook een gevolg kunnen zijn van de vrij arme bodemcondities. Welkomstlindes uit een iets vroegere periode uit Oelegem (Vrieseldreef, aanlegperiode 1760-1780) hebben een omtrek van ca. 300 – 340 cm. Figuur 5 geeft aan dat de omtrek van de lindes ook al 'opmerkelijk' wordt. Linden werden vaak gebruikt bij dreefbeplantingen, en werden gewaardeerd om de dichte, schaduwgevendende kroon en de lindenbloesems (Van Driessche et al. 2017). Daartegenover staat dat dezelfde auteurs ook aangeven dat:

⁹ uit Geerts P. 2017. Aandacht voor oude bomen. De onvervangbare waarde van veteranenbomen. Groencontact 2017/1, pp. 16-19

De ligging van een dreef ten opzichte van het kasteel was bepalend voor de soortkeuze en het beheer van de bomen. Naarmate de dreven verder van het kasteel verwijderd waren, nam de ornamentale waarde af en werd er meer belang gehecht aan de houtopbrengst. In het algemeen kan men stellen dat de 'allées des jardins' in de eerste plaats een ornamenteel karakter hadden, terwijl de 'allées des bois et campagnes' zowel voor de verfraaiing van het domein als voor de houtproductie dienden, net zoals de bossen.

en

Bomen die waren aangeplant voor het hout, werden gekapt als ze kaprijp waren. Het begrip 'kaprijp' was een relatief begrip. Het tijdstip waarop een boom kaprijp was, hing om te beginnen af van de toepassingen waarvoor het hout bestemd was.

De maximale levensduur van wegbeplantingen bedroeg volgens Du Chastel 100 jaar voor harde houtsoorten en 60 jaar voor zachte houtsoorten. In de praktijk werden de harde houtsoorten gekapt als ze 70 à 80 jaar oud waren en de zachte houtsoorten als ze 40 jaar oud waren. In ornamentale lanen en boulevards konden de bomen heel wat ouder worden omdat ze in de eerste plaats om esthetische redenen werden aangeplant.

Eiken geven uiteraard hoogwaardig productiehout, maar voor lindenhout geldt dit niet. Zowel uit de aangeplante boomsoorten als uit de leeftijd van de bomen kan worden opgemaakt dat het ornamentale karakter van de Dreef Ginhoven - Hofdreef belangrijker zal zijn geweest dan de productiefunctie. De onramentele functie nam in dit geval waarschijnlijk ook niet af met de afstand tot het kasteel. Hoe verder van het kasteel, hoe dichter men immers bij het dorp kwam, en de verbinding tussen dorp en kasteel moet, gezien de moeite die men zich getroostte om ze te verwezenlijken, in zijn geheel belangrijk zijn geweest.

Bij ornamentale toegangsdraven en boulevards werden de bermen meestal als gazon beheerd, d.w.z. dat ze minstens vier keer per jaar gemaaid werden. Hoog gras werd immers als onesthetisch beschouwd (Van Driessche et al. 2017).

De **plantafstand** in segment 3, alsook in de segmenten 4, 5, 6, 7 en 8 waar ook oudere bomen aanwezig zijn, bedraagt ca. 7 tot 9 m. Dat komt overeen met de plantafstanden die gebruikelijk waren in de 'allées des bois et campagnes' (Van Driessche et al. 2017), waar bij de meeste dreven de plantafstand tussen de 18 en 36 voet lag (5,5 m à 11 m). Er zijn in deze segmenten geen tussenliggende resten van boomstronken die een kortere plantafstand suggereren. Dat maakt het aannemelijk dat 7 tot 9 m de historisch gewenste plantafstand is in dit gedeelte van de dreef. Enkel in de segmenten 1 en 2 is de plantafstand actueel korter, en bedraagt er ca. 4 à 5 m. Uit fotomateriaal (zie de oude foto's eerder in dit hoofdstuk) blijkt dat de beuken in deze segmenten ook toen kort bij elkaar stonden, ook de volwassen exemplaren. Dit was waarschijnlijk een bewuste keuze om het bosaspect van het sterbos te benadrukken (dat vnl. uit dreefbomen bestond), en deze werkwijze werd verdergezet in het eerste deel van de dreef. De verandering van de hoeveelheid licht in de dreef wijzigt zo bv. opvallend op de overgang van segment 2 naar segment 3 (beuk naar zomereik, zie foto). De afwisseling tussen zomereik en linde (die ook een dichtere kruin heeft en een donkerder effect geeft) in de volgende segmenten zou zo een doelbewuste keuze geweest kunnen zijn om een verschillend lichteffect in de dreef te creëren.

Foto: de overgang van segment 2 (beuk, vooraan) naar segment 3 (zomereik, achteraan) gaat gepaard met een groot verschil in lichtintensiteit (mede te wijten aan het naastliggende bosje in segment 2). De bembegroeiing is daardoor ook sterker in de lichtrijke segmenten.

Het is daarmee aannemelijk dat er 2 verschillende plantafstanden gangbaar waren in de Dreef Ginhoven - Hofdreef: kort open (4-5m) in de nabijheid van het kasteel, en verder uiteen (ca. 7 tot 9m) in het dreefgedeelte verder weg.

3. Inventarisatie

3° een **inventarisatie van de erfgoedelementen** binnen de afbakening. De huidige toestand wordt geïllustreerd met recente plannen en foto's die een duidelijk beeld geven van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap;

Bij de inventarisatie worden eerst de relevante erfgoedelementen besproken, met aangeven van de actuele toestand en eventuele knelpunten. De aanwezige natuurwaarden, die al dan niet mee als erfgoedelement beschouwd kunnen worden, worden apart besproken. Tot slot wordt ook het gebruik van de site nader bekeken en beschreven.

3. 1 Beschrijving van de dreef: houtig erfgoed

KAART 7: boomsoort

3.1.2 Algemeen

De Dreef Ginhoven - Hofdreef is een circa 1 km lange dreef van het kasteel van Wuustwezel tot aan de dorpskern.

De breedte varieert tussen 12 m in de dorpskern en meer dan 20 m in het kasteelpark. Op basis van de boomsoortensamenstelling kan de dreef cfr. de toelichting bij het aanwijzingsbesluit worden opgedeeld in 8 segmenten (zie ook figuur 4), in nummering oplopend van het kasteel tot de dorpskern. De eerste twee segmenten bevatten in hoofdzaak beuk. Vanaf segment drie is er een aangehouden afwisseling tussen zomereik en winterlinde als dominante boomsoort.

Qua boomsoortensamenstelling zijn beuk, zomereik en winterlinde derhalve de toonaangevende boomsoorten, met in de segmenten 7 en 2.2 beperkte pleksgewijze aanvulling met Amerikaanse eik, zwarte els en lork. In segment 2.2 is ook (spontaan opgeslagen?) tamme kastanje op enkele plaatsen al uitgegroeid tot boomformaat. In dit laatste segment zijn ook andere (niet aangeplante) boom- en struiksoorten als ruwe berk, gewone lijsterbes, vlier en Amerikaanse vogelkers aanwezig in bosverband. In de segmenten 3 t.e.m. 8 komen gewone lijsterbes, vlier, hulst en Amerikaanse vogelkers ook voor als spontaan uitgegroeide begeleiders naast de dreefbomen, maar de aanwezigheid blijft daar beperkt. Mogelijk heeft de aanwezigheid van hulst, vlier en lijsterbes daar iets te maken met de boomconditie van de zomereiken (zie ook verder).

Er zijn ca. 279 boomposities in de dreef, de dubbele rijen en het oostelijke bosje ter hoogte van de voormalige moestuin niet meegerekend. Daarvan zijn er 53 of een 19% leeg.

In functie van de inventarisatie en verder beheer kregen alle bomen een uniek nummer, samengesteld uit het segmentnummer, de zijde van de dreef en een opvolgingsnummer, telkens te beginnen tellen van de kasteelzijde. Boom 7n4 is zo de 4^e boom aan de noordzijde van de dreef in het 7^e segment. Waar meerdere bomenrijen aanwezig zijn wordt aangegeven aan welke zijde deze rij staat: nummer 7nn4 is zo de 4^e boom van de 2^e rij aan noordzijde (te tellen vanuit de dreef) in het 7^e segment; boom 2zzz3 is de derde boom van de derde bomenrij aan zuidzijde van het 2^e segment. In

de dreef zelf werden ook de lege posities meegenummerd. In het oostelijke bosje (segment 2.2) gebeurde dat niet.

De leeftijdsopbouw is gevarieerd: de dreefbomen uit de eerste twee segmenten bestaan uit vrij jonge beuk, verder naar de dorpskern dateren de zomereiken en winterlinden mogelijk nog uit de aanlegperiode van de dreef en zijn dus ouder.

De boomconditie van de beuken is doorgaans goed, en ook de winterlinden zijn zeer vitaal. De conditie van vele zomereiken is eerder matig (zie ook verder).

De dreefbomen staan over de gehele lengte van de dreef in een aparte berm, ook in segment 1 waar een dubbele dreef aanwezig is en de berm bijgevolg veel breder. In de overige segmenten wordt de berm aan de binnenzijde begrensd door de dreefweg en aan de buitenzijde door een gracht, die veelal geen water houdt. De breedte van de berm is doorgaans ca. 2 à 3m, waarbij de bomen eerder naar de buitenzijde in de berm staan. In het openbare gedeelte en in segment 1 zijn de bermen grazig, waarbij de vegetatie vooral bestaat uit algemene grassoorten. Regelmatig komt ook opslag van struiken voor, vaak ook aan de voet van de dreefbomen. In het private gedeelte van segment 2.1 komt struweel en struikvorming in de bermen voor.

Het huidige beheer van de bermen is in het openbare gedeelte beperkt tot een maaibeheer (1 x/jaar) en noodzakelijke veiligheidssnoei, zij het niet structureel. Het voetschot van de winterlinden wordt occasioneel verwijderd. Ook in het private gedeelte blijft het beheer beperkt, de berm van de dreef wordt er niet regelmatig gemaaid.

De dreef bevat over de volledige lengte een halfverharding van steenpuin.

De toegankelijkheid van de dreef is deels beperkt: vrije toegang is uitgesloten vanaf de bareel die zich bevindt op de scheiding van het openbaar domein en het privaat domein. Net voor de bareel wordt een gedeelte van het bosje aan de oostzijden vrij intensief gebruikt als speelbos.

Het monument omvat ook enkele delen van aanpalende percelen, die opgenomen werden omdat ze noodzakelijk worden geacht om het optimaal behoud van de dreef te verzekeren, m.n. ter hoogte van de gronden in landbouwgebruik.

Binnen de beschermingsperimeter zijn ook 2 (restanten van) historische toegangspoorten aanwezig: de inkompoort van het kasteel ter hoogte van de kruising met de hofgracht, en de poort van de voormalige moestuin.

3.1.2 Beschrijving van de dreefsegmenten

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
1	van kasteel tot inkompoort (hofgracht); ca. 250 m				
	jonge beuk	100-160	Dubbele dreef in vierkantsverband op grazige berm. Plantafstand ca. 5m in rij, ca. 7 m tussen rijen	Doorgaans goed; Beperkt aantal beschadigd of met gebreken.	- t.h.v. inkompoort enkele oudere lindes en Amerikaanse eiken - jong segment: aanplant van de dreefbomen na 1961; Amerikaanse eiken en winterlinde ouder - 180 posities, 168 ingevuld - van kasteel 'afgesloten' door hoge rij coniferen; - aan weerszijden percelen in agrarisch gebruik; - aanwezigheid van bouwmetaal (dakpannen, puin); - in voormalig 'sterbos'.
					
Foto: dubbele beukendreef op grazige berm, zicht richting kasteel.				Foto: zicht van in de dreef richting inkompoort.	
Segment	boomsoort	omtrek	structuur en	conditie	Bijkomende informatie

			plantafstand		
2 van inkompoort tot einde oostelijk 'zijbosje', ca. 265 m					
2.1:dreef s.s.	beuk, een enkele lork	gem. 150-200cm	Dreef op berm met gracht aan weerszijden. Plantafstand: ca. 6m Openbaar gedeelte berm gemaaid. Privaat gedeelte berm begroeid met struikgewas. Plantafstand ca. 6m.	Doorgaans goed; wel vrij veel dood takhout	- vrij jong segment, aanplant na WO II (ca. 1952-1955); - 82 parallelle posities waarvan 9 ontbrekend (incl. de 3 posities aan de hovenierswoning) en 1 ingevuld door lork; - segment omvat ook solitaire eik in weiland en inkompoort boomgaard/moestuin (rij 2nn); - gemaaide berm is rijk aan zwammen (boleten e.a.);
					
Foto: privaat gedeelte met laag struikgewas in de westelijke berm, en hoog opgaand struikgewas in het 'zijbosje' en de oostelijke berm.			Foto: openbaar gedeelte dreef met gemaaide bermen tot aan de bareel. Rechts het gedeelte in gebruik als 'speelbosje'.		
Segment	boomsoort	omtrek	structuur en	conditie	Bijkomende informatie

			plantafstand		
2.2: 'bosje' op rijen naast dreef	beuk, zomereik, Amerikaanse eik, tamme kastanje	Beuken gem. 150-200 cm, eiken zwaarder tot monumentaal (>300 cm)	Bomen op rijen, met veel ondergroei en evoluerend naar bos. Plantafstand: tussen rij 2/3 ca. 6m tussen rij 3/4 ca. 4 m Plantafstand in rijen ca. 6m	Conditie beuken doorgaans goed, met vrij veel dood takhout. Conditie zomereiken en Amerikaanse eiken beduidend minder goed, tot zeer veel en zwaar dood hout aanwezig.	- zelfde aanplantdatum als dreef gedeelte segment 2; - laatste rij (4) bevat tamme kastanje, en zomereik die niet echt op rij staat; - privaat en openbaar gedeelte gescheiden door slagboom; privaat gedeelte niet vrij toegankelijk; - omvat 'speelbosje' in openbaar gedeelte.

Foto: speelbosje. Door veelvuldig gebruik ontstaan ophopingen en kommen, en is er geen bodembegroeiing. Bij hevige wind is er veel kleine takval van Amerikaanse eik. Achteraan is dicht struikgewas te zien op het private gedeelte.

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
3	Grosso modo tussen J.F.Vincklaan en Pothoek, ca. 100m				
	zomereik	Zware bomen, > 200 cm tot > 350 cm (gem. 270 cm)	Dreef op grazige berm, plantafstand ca. 7 tot 9m, aan weerszijden begrensd door een gracht. Vrij veel ontbrekende bomen.	Matig, kronen ijl en met vrij veel dood hout	- bevat dikste boom van hele dreef (zomereik omtrek 426 cm); - 28 posities waarvan 8 ontbrekend; - aantal met zware klimop - aantal slecht
					
Foto: segment van zware zomereik, met oostelijk aanpalend agrarisch gebied en westelijk aanpalende verkaveling				Foto links: de conditie van vele eiken is matig tot vrij slecht. De kronen zijn vaak ijl en slecht ontwikkeld en bevatten vrij veel dood hout. Ook de conditie van de dikste eik (foto rechts) is eerder matig.	

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
4	Kort segment met winterlindes, ca. 40 m				
	winterlinde	200-250 cm	Dreef op grazige berm, aan weerszijden begrensd door gracht; Plantafstand 9 – 10 m	goed	- 6 posities waarvan 1 ontbrekend, terug uitschietend vanuit de stoof; - Bomen met veel waterlot en voetschot
					
Foto: het uitgegroeide voetschot van de lindes belemmert het zicht op de bomen en de dreefstructuur					

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
5	Kort segment met zomereik, ca. 60m				
	zomereik	gem. ca. 260 cm	Dreef op grazige berm, aan weerszijden begrensd door gracht; Plantafstand 9 – 10 m	Matig, een enkele vrij slecht	- 12 posities waarvan 4 ontbrekend - Klimop in enkele bomen aanwezig; - Aan de voet van de bomen regelmatig opslag van struiken als lijsterbes, vlier en Amerikaanse vogelkers
					
Foto: eiken in segment 5, met aan de voet regelmatig voorkomende struikopslag (vnl. lijsterbes en Amerikaanse vogelkers)					

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
6	Zeer kort segment met winterlinde (ca. 20 m)				
	Winterlinde, een enkele zomereik	gem. ca. 200 cm	Gracht aan weerszijden. Plantafstand ca. 9m, grazige berm.	Goed tot matig	- Winterlinden met zeer veel wortelschot, al vrij zwaar uitgegroeid. - 6 posities waarvan 1 ontbrekend; - Zomereik met reuzenzwam.
					
Foto: het wortelschot van de linden is vrij zwaar uitgegroeid.					

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
7	Segment zomereik, Amerikaanse eik (+ zwarte els), ca. 115 m				
	Zomereik, Amerikaanse eik	Eiken gem. ca. 235 cm	Dreef op grazige berm. Aan weerszijden grenst een gracht. Aan de westelijke zijde is naast de gracht nog een rij van vnl. Amerikaanse eik aanwezig. (rij 7nn)	Matig tot slecht	- Zware bomen; - Rij met Amerikaanse eiken vrijwel alle met (sterke) zwamaantastingen; - Ook verschillende zomereiken met aantastingen; - 29 posities in dreef waarvan 11 ontbrekend; - + 14 posities in parallelle rij (7nn), waarvan 5 leeg; - Veel lege posities; - Zwarte elzen mogelijk spontaan verschenen, of aangeplant na kap van deel van de bomen?
					
Foto: mogelijke aantasting van zwavelzwam die leidt tot uitstulping van de bast				Foto: Dikrandtonderzwam (noodbloei?) aan voet Amerikaanse eik	

Segment	boomsoort	omtrek	structuur en plantafstand	conditie	Bijkomende informatie
8	van knik tot kruispunt met Het Blok, ca. 120m				
	winterlinde, zomereik, zwarte els	Gem. > 200 cm	Dreef op grazige berm, aan weerzijden gracht. Plantafstand ca. 9m.	Matig tot vrij slecht (vnl. eik)	- Welkomstlinde oostzijde met kleine Mariakapel; Welkomstlinde westzijde zwaar scheefstaand (in de lengterichting van de dreef); - Lindes met zeer veel vrij zwaar voetschot, en doorgaans veel waterlot; - 26 posities waarvan 3 leeg, 1 ingevuld met zwarte els en 1 aan overzijde gracht; - 7 posities zomereik (1 niet ingevuld), 1 zwarte els, rest linde
					
Foto: de 'knik' in de dreef, richting Het Blok.				Foto: winterbeeld van winterlinden met voetschot	

3.1.3 Individuele bomen

KAART 7: boomsoort

KAART 8: omtrekklassen

KAART 9: boomconditie

GIS-file: Hofdreef_bomen.shp + Bijlage: legende attributentabel

Alle bomen samen maken de dreef. Het esthetisch, landschappelijk en ecologisch waardevol karakter van de dreef wordt in belangrijke mate bepaald door het type en de omvang van de bomen die er aanwezig zijn. De sterke aanwezigheid van oude bomen speelt daarin een belangrijke rol. Tevens verwijst de ouderdom naar de cultuurhistorische oorsprong van de dreef. Het behoud van oude bomen is dus een zeer belangrijk element in de dreef.

Iedere boom in de dreef werd apart bekeken (de manier van nummering werd eerder besproken), waarbij de soort en de omtrek bepaald werden en de boom op een aantal criteria werd beoordeeld waarbij ook een inschatting van de boomconditie gemaakt kon worden. De gegevens werden verzameld in een GIS-file. De legende hiervan wordt gegeven in bijlage.

De kaarten 7, 8 en 9 geven per boom de soort, de omtrek (ingedeeld in klassen) en een inschatting van de boomconditie.

Wat betreft de omtrek valt op dat de bomen met de grootste omtrek vnl. te vinden zijn in de segmenten 3, 4, 5, 6, 7 en 8. Dat komt overeen met de ontstaansgeschiedenis (zie eerder bij historische nota), waarbij de beuken in de segmenten 1 en 2 niet meer de oorspronkelijk aangeplante bomen zijn, maar vervangers. In de andere segmenten is de mogelijkheid zeer reëel dat het in belangrijke mate nog wel om de oorspronkelijk aangeplante bomen gaat. Daarbij wordt opgemerkt dat de dubbele rij in segment 7 van latere datum dateert, en (deels) ontstaan is uit de aanplant van bosgoed (mond.med. W. Pockelé).

Met betrekking tot de boomconditie zijn het vooral de eiken die het minder goed doen.

Een conditiebepaling is een momentopname waarbij een inschatting wordt gemaakt van de vitaliteit en algemene gezondheid van een boom en zijn groeiplaats. Een inschatting van een verminderde boomconditie leidt niet automatisch tot een verhoogd risico op (tak- of stam)breuk, en wil niet zeggen dat de bomen onmiddellijk geveld zouden moeten worden, maar kan wijzen op problemen die zich stellen en die best kunnen worden opgevolgd. De oorzaken van een verminderde conditie zijn niet altijd éénduidig, of niet altijd tot één enkele oorzaak te herleiden: aantastingen in het wortelgestel (directe schade bv. door aanleg van wegen of leidingen, aantasting door zwammen, bodemverdichting enz.) zijn bovengronds vaak niet merkbaar, maar kunnen wel een belangrijke impact hebben op de hele boom. Bomen met een verminderde conditie zijn bovendien ook vatbaarder voor bijkomende aantastingen.

In een omgeving waarin veiligheid een belangrijke rol speelt dienen bomen met een verminderde conditie regelmatig te worden opgevolgd, zodat indien nodig tijdig kan worden ingegrepen (zie verder bij maatregelen).

Van de Amerikaanse eiken in segment 7 zijn er verschillende (zwaar) door zwammen aangetast¹⁰, en vormen in mindere of meerdere mate een veiligheidsrisico in dit gedeelte van de dreef dat aansluit

¹⁰ waarvan 1 met waarschijnlijke noodbloei van dikrandtonderzwam cfr. Keizer G.J. 2015. *Handboek Mycological Tree Assessment*. Inverde & Agentschap voor Natuur en Bos.

bij een straat en bewoning. Ook de Amerikaanse eik in segment 2.2 (speelbosje) is in slechte conditie, en verliest veel blad en twijgen bij winderig weer.

Van de zomereiken vertonen er vele een eerder ijle kroon met beperkte bladbezetting en hebben een matige conditie. Dit is een probleem dat zich op meerdere plaatsen in de Kempen stelt, en waar verschillende oorzaken van aan de grondslag kunnen liggen, zoals een sterk verhoogde toevoer van stikstofdepositie in de laatste decennia waardoor veranderingen in de bodemcondities optreden, veranderingen in de waterhuishouding, en veranderingen in grondgebruik in de directe omgeving. Intensief agrarisch gebruik waarbij tot onder de kronen geploegd wordt en de invloed van bemesting en pesticiden ook in de wortelzone kan komen is ook zeer nefast. Vaak wordt ook een combinatie van factoren vermoed.

De linden zijn doorgaans wel zeer vitaal, hoewel vele bomen ook met gebreken te maken hebben. Zo komen ingerotte takopeningen (door te kort bij de stam te snoeien) veelvuldig voor.

Zoals eerder aangehaald komen hult, vlier en lijsterbes regelmatig voor als spontaan opgeslagen begeleiders naast de zomereiken. Volgens Keizer (2015) kan het voorkomen van deze struiken aan de stamvoet van grote bomen een indicatie zijn van houtrot op en/of onder maaiveld ten gevolge van aantastingen door zwammen. Zaden die door vogels bij een (toilet)bezoek aan de boom verspreid worden zouden daardoor beter kunnen kiemen.

Bij vele bomen is er dood hout in de kroon aanwezig, ten dele door (of ten gevolge van) de verminderde conditie, ten dele ook door het natuurlijke afsterven van takken die te weinig licht krijgen. Dit laatste is vooral het geval bij de beuken in segment 2.

Eveneens opmerkelijk is de sterke aanwezigheid van zowel voetschot (of wortelrot, opslag van takken in de wortelzone) als waterlot aan de stam bij de winterlinden. Waterloten zijn snelgroeïende twijgen die ontstaan aan een boom of struik als deze opeens de neiging vertoont zijn bladoppervlakte te herstellen. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals verkeerde snoei, plotse lichttoevoer of een achteruitgang in conditie. Sommige boomsoorten (bijvoorbeeld linde en kers) hebben een sterker neiging om waterlot aan te maken dan andere. Waterlot is ook bij verschillende zomereiken en beuken aanwezig.

Onderstaande foto's geven een beeld van een aantal voorkomende problemen in de Dreef Ginhoven - Hofdreef, op het niveau van individuele bomen.

Foto: zware bastschade aan jonge beuk, mogelijk ten gevolge van het stoken van vuur in de nabijheid

Foto: gezwel aan de stamvoet van zomereik

Foto: gebruik als crossparcours leidt tot ophoping van aarde aan de stamvoet van beuk, met sterk verhoogd risico op aantasting door zwammen.

Foto: opgeschoten esdoorn in de wortelzone van beuk, met wurgwortels.

Foto: zware wonde die overgroeit raakt door callusweefsel.

Foto: beuk met bastnecroses

Foto: zwammen (mogelijk harslaxzwam) aan de voet van Amerikaanse eik

Foto: schade aan de stamvoet van zomereik kan aan de basis liggen van verdere aantastingen

Foto: uitstulping, mogelijk ten gevolge van aantasting door zwavelzwam. Hier ook opslag van hulst aan de voet, mogelijk bevooroordeeld door houtafbraak in de boom.

Foto: de uitstulping van de bast leidt tot horizontale en verticale bastscheuren

Foto: volledige begroeiing met klimop belemmert de visuele controle en verhoogt het risico op windworp.

Foto: vooral de zomereiken hebben te leiden onder een verminderde conditie, te merken aan o.a. een verminderde bladbezetting in de kroon

3.2 Andere erfgoedelementen

3.2.1 Toegangspoort kasteel

Wat: Hoofdkompoort tot het kasteel, ter hoogte van de kruising van de hofgracht met de Dreef Ginhoven - Hofdreef. Voor een gedetailleerde beschrijving wordt verwezen naar Vanderheyden 2007 (p.188). Daaruit ook:

Stijlhistorisch gezien lijkt de poort uit een latere fase te dateren dan het kasteel en het park: de ruitvormige motieven in het hekwerk verwijzen naar de directoire- en empirestijl die in België tussen 1795 en 1830 gangbaar was. ... Mogelijk heeft er eerst een andere poort of hek gestaan. Het primitieve kadasterplan van 1823 vormt de vroegste bron van de huidige inkompoort. De poort is opgebouwd uit vier hoge en twee lage geblokte pilasters, met elkaar verbonden door middel van smeedijzeren hekwerk. Alle zes de kolommen worden bekroond door een

denappel. (De twee buitenste denappels, op de kleine pilasters, zijn voorzien van smeedijzeren sierwerk.)

... In 1944 reed een vrachtwagen van de Amerikaanse militairen die op het kasteeldomein gelegerd waren de rechterkolom van het middelste poortgedeelte omver. Tot vandaag zijn de brokstukken blijven liggen.

Actuele toestand: deels zwaar beschadigd, rest niet onderhouden, smeedwerk niet compleet.

Knelpunten: beschadiging van de zuidelijke zuil, ontbreken van smeedijzeren poortgedeelte.

Foto's: actuele toestand van de inkompoort.

3.2.2 Inkompoort moestuin

Wat: restant van toegangspoort tot de moestuin (nu boomgaard), door Vanderheyden toegeschreven aan de belangrijke architect Jan Peter van Burscheit¹¹, waardoor het één van de waardevolste restanten van het kasteeldomein zou zijn. De poort is sterk vervallen en er ontbreken belangrijke delen.

De moestuin/boomgaard wordt actueel gebruikt als paardenweide. De directe omgeving van de poortrestanten is verruigd met brandnetel.

Actuele toestand: uiterst slecht.

Knelpunten:

- Ontbreken van belangrijke gedeelten
- Slechte, verwaarloosde toestand van overblijvende gedeelten
- De context van het gebruik als moestuin is weggefallen, landschappelijk oogt het geheel eerder rommelig.

Foto's: actuele toekomst van de inkompoort van de boomgaard/moestuin. Op de mis(t)roostige foto bovenaan is ook de oude eik te zien die waarschijnlijk een restant is van een dubbele bomenrij die aan deze zijde van de dreef aanwezig was, alsook enkele van de nog aanwezige fruitbomen.

¹¹ Jan Peter van Burscheit de Jonge (1699-1768). Zeer bekend architect van o.a. het Koninklijk Paleis op de Meir en het Osterriethuis te Antwerpen en verschillende buitenplaatsen en kasteeldomeinen in de regio rond Antwerpen, die ook optrad als tuinarchitect.

3.3 Ecologische waarden

De erfgoedwaarde van oude dreven ligt enerzijds in de esthetische waarde (het beeld van de dreef in haar geheel) en anderzijds in de ouderdomswaarde en de wetenschappelijke waarde van de individuele bomen (soort en variëteit) (Van Driessche et al. 2017).

1. Dreef

Wat: de samenhang van de dreef, als aaneengesloten inheemse bomenrij in de brede groene bermen van een onverharde weg, en naadloos aansluitend bij een groter waardevol groen domein, heeft een belangrijke ecologische waarde in een deels verkavelde en deels intensief agrarische omgeving.

Actuele toestand: de aanwezigheid van oude bomen is zeer belangrijk. De bermen zijn aaneengesloten maar vrij voedselrijk en daardoor minder soortenrijk. Het bosje ten oosten van de dreef evolueert spontaan naar een inheems loofbos, wel met (eerder beperkte) aanwezigheid van ongewenste invasieve exoten. Een groot deel van de dreef is onverlicht, wat ook een belangrijke meerwaarde geeft, o.a. voor vleermuizen.

Knelpunten:

- beperkte aanwezigheid van invasieve exoten (Amerikaanse vogelkers; Amerikaanse eik: probleem door verjonging, niet zozeer door oudere bomen);
- gedeeltelijke impact van sociaal gebruik op boomconditie en bosstructuur (speelbosje/crossparcours).

2. Individuele bomen

Wat: verschillende, vnl. oudere, bomen hebben een hoge ecologische waarde. Bomen die naar het veterane stadium toe evolueren vertegenwoordigen een hoge biodiversiteitswaarde. De aanwezigheid van oudere bomen met holten is belangrijk voor het voorkomen van vogels, vleermuizen en andere kleinere zoogdieren (eekhoorn).

Actuele toestand: In een aantal bomen zijn ook nestkasten opgehangen.

Knelpunten: aangetaste bomen kunnen een risico inhouden voor de veiligheid, en vragen daardoor een aangepast beheer.

3. Bermen

Wat: de doorlopende bermen hebben ook een ecologische waarde als aaneengesloten lijnvormig element, als leefgebied voor kleinere dieren en insecten.

Actuele toestand: vrij goed.

Knelpunten: De grazige vegetatie is over het algemeen eerder productief. Verschraling zou de ecologische waarde sterk verhogen.

3.4 Het gebruik van het terrein

Wat: de dreef speelt een verbindende rol in de sociale cohesie van de aanpalende woonwijken. In het bosje wordt ook vaak gespeeld. In de dreef zelf wordt vaak gewandeld en gefietst.

Actuele toestand: de dreef is goed toegankelijk, maar enkel op het openbare gedeelte. De vroegere doorgang (buurtweg n° 108) is niet meer toegankelijk op het private gedeelte (afgesloten door slagboom). Het gemotoriseerde verkeer is beperkt.

Knelpunten:

- De vroegere doorgang (buurtweg n° 108) is niet meer toegankelijk op het private gedeelte (afgesloten door slagboom).
- De toegankelijkheid van het speelbosje is niet geregeld;
- Het gebruik als crossparcours zorgt in het speelbosje voor verschuivingen van de bodem, met kuilen enerzijds en ophopingen van aarde rond de stamvoet van bomen anderzijds. Dat is nefast voor de gezondheid van de bomen, en zal op termijn problemen geven. Daarnaast staan er ook enkele oudere bomen (Amerikaanse eik en zomereik) met veel dood hout in de kronen, en met verminderde conditie. Er is actueel dus een veiligheidsrisico. Het gebruik leidt ook tot vervuiling.

3.5 Knelpunten

Uit de inventarisatie komen een aantal knelpunten naar voor, met betrekking tot de actuele situatie en het behoud- en ontwikkelingspotentieel van het erfgoed. Met betrekking tot de dreefstructuur worden de knelpunten ingedeeld per segment.

3.5.1 Dreefstructuur en bomen

segment	uniformiteit soort	boom conditie	ontbrekende bomen	boombeheer veiligheid	boombeheer ander	dreef structuur	ander
1					X	X	X
2.1				X		X	
2.2		X	(X)	X		X (speelbos)	X
3		X	X	X			
4				X		X	
5		X	X	X			
6				X	X	X	
7	X	X	X	X		x	X
8		X	X	X	X	X	

Tabel: overzicht van de knelpunten per segment

Uniformiteit boomsoort: de uniformiteit in de boomsoort is enkel in segment 7 minder aanwezig, en dan met name in de tweede bomenrij (Amerikaanse eik, zwarte els).

Boomconditie: een mindere boomconditie speelt vooral de eiken parten. Bomen met matige tot slechte conditie situeren zich vooral in de segmenten 2.2, 3, 5, 7 en 8.

Ontbrekende bomen: het aantal ontbrekende bomen over de gehele dreef is eerder beperkt. Toch zijn er enkele segmenten waar opvallend meer bomen afwezig zijn, m.n. in 3, 5 en 7, niet toevallig de segmenten met zomereik. Soms ontbreken ook bomen naast elkaar waardoor grotere gaten in de dreef ontstaan. Lokaal is dat ook in 2.1 het geval.

Boombeheer veiligheid: met uitzondering van segment 1 met nog vrij jonge beuk, is er in alle segmenten vrij veel dood hout in de kruinen van de bomen aanwezig, soms ook zware takken. Een aantal bomen is ook aangetast door zwammen en vertoont spechtengaten, waardoor verder onderzoek en opvolging is aangewezen. Bomen waar klimop het zicht op de boomstructuur bijna volledig ontnaemt zijn moeilijk of niet te controleren. Een dergelijke bezetting met klimop maakt de bomen ook gevoeliger voor windworp (dit geldt enkel voor bomen waar klimop echt zeer sterk aanwezig is, bij beperkte bezetting is klimop eerder als positief te beschouwen omwille van de ecologische en vaak ook esthetische meerwaarde).

Boombeheer ander: vooral bij de winterlinden is veel (ouder) waterlot en voetschot aanwezig, waardoor de segmenten waar linde domineert een ander uitzicht hebben dan de segmenten met beuk en eik. Regelmatig is ook opslag van hult te vinden aan de voet van oudere bomen. Grotere hultstruiken geven aanleiding tot licht- en waterconcurrentie voor de boom en kunnen daarom best verwijderd worden (Reed 2012).

Dreefstructuur: m.n. met betrekking tot de esthetische beleving:

- in segment 1 ontleemt een hoge haag van coniferen het zicht vanuit de dreef op het kasteel;
- in segment 2.1 is er een verschil in bermbeheer aan weerszijden van de bareel, waardoor een gedeelte wel beheerd wordt (op openbaar domein) en een gedeelte niet (op privaat domein), daar nemen bramen en struiken de bermen in;
- in segment 2.2 heeft het gebruik als crossparcours/speelbosje een impact op de bodemstructuur;
- in de segmenten 4, 6 en 8 neemt het sterk uitgelopen voetschot van de linden de dreef gedeeltelijk in. In de andere segmenten gebeurt dit gedeeltelijk ook door uitgelopen struiken als hazelaar, vlier, lijsterbes en Amerikaanse vogelkers. Deze laatste soort vormt een bedreiging voor de natuurlijke flora.
- Langs doorgangen (niet alle officieel) ontstaan uitwaaieringen die op enkele plaatsen nefast zijn voor de bomen (schade aan stamvoet, blootliggende wortels, bodemverdichting enz.).

Mogelijkheden tot verjonging: Enkel in segment 2 zou er een probleem kunnen voor het goed aanslagen en uitgroeien van eventuele verjonging van het segment, vanwege de overschaduwing vanuit het naastgelegen bosje. In de andere segmenten speelt dit niet, daar is een tekort aan licht enkel een mogelijke beperking bij eventueel tussenplanten van individuele bomen in ontstane gaten.

Ander: zeer lokaal zijn groenstortjes aanwezig (segmenten 7 en 2.2). In segment 1 is er ook een grote hoeveelheid bouw materiaal (dakpannen e.a.) in de dreef zelf gestockeerd. Op verschillende plaatsen is de invasieve exoot Amerikaanse vogelkers aanwezig in de struiklaag.

3.5.2 Poorten

poort	erfgoedwaarde	toestand	functionele omgeving	herstelpotenties
inkompoort	hoog	in belangrijke mate intact schade aan zuil ontbrekend smeedwerk	intact	goed
poort moestuin	waarschijnlijk zeer hoog	zeer slecht	gedeeltelijk intact	? poortrestanten minimaal te conserveren

Tabel: overzicht van de knelpunten m.b.t. de poorten

Toestand: de inkompoort verkeert in vrij goede toestand, op de directe schade na. Ze is wel dringend aan onderhoud toe, zowel voor de stabiliteit van de pilasters als voor het behoud van het smeedwerk.

Bij de inkompoort van de moestuin verkeren zowel de (restanten van) de pilasters als het overblijvende smeedwerk in een veel slechtere toestand.

Functionele omgeving: de functie van de inkompoort van het kasteel is nog intact aanwezig, en versterkt de erfgoedwaarde van het geheel.

De functionele omgeving van de inkompoort van de moestuin is grotendeels verdwenen (alook de waarschijnlijke 3^e tuinmuur), waardoor ze nu een beetje ijl in het landschap staat.

Herstelpotenties: voor de inkompoort van het kasteel zijn er goede herstelpotenties. Het materiaal voor het herstel (brokstukken van de gebroken pilaster) is grotendeels in het terrein aanwezig. Enkel een deel van het smeedwerk ontbreekt.

De herstelpotenties voor de poort van de moestuin zijn minder florissant. De ontbrekende stukken van de gebroken pilaster liggen niet meer in de nabijheid en zouden dus mogelijk moeten worden nagemaakt. Ook van deze poort ontbreekt een belangrijk deel van het smeedwerk. Spijtig genoeg ontbreken ook oude foto's van deze poort wat een herstel verder bemoeilijkt. In een absoluut minimaal scenario zou hier voor conservatie van de poortrestanten gezorgd moeten worden.

4. Situering en beschrijving

4° de **situering en de beschrijving** van de erfgoedwaarden en de juridische toestand van het erfgoedlandschap, waarop het beheersplan betrekking heeft;

Artistieke, in casu esthetische waarde: De dreef heeft door zijn omvang een beeldbepalend karakter in het centrum van Wuustwezel en vormt een structurerend element binnen de dorpskern. Vanuit de dreef zijn er zichten op de kerk en dorpskern van Wuustwezel en op de kasteelsite van het Hof van Wuustwezel. De dreef is bovendien nog over zijn gehele lengte onverhard en dit vlak bij het dorpscentrum.

Historische, in casu cultuurhistorische waarde: De dreef maakt deel uit van een historische aanleg van een 18^e eeuwse buitenplaats met typische elementen zoals een riant buitenhuis, een geometrische parkaanleg en een door bomen geflankeerde oprijlaan. De dreef werd pas een halve eeuw na de start van de aanleg gefinaliseerd, in het eerste kwart van de 19e eeuw. De duur van de werken, en mogelijk ook de knik in het tracé, illustreren de moeilijkheden met eigendomsverwerving waarmee kasteelheren bij het uitvoeren van hun plannen vaak geconfronteerd werden. De gefaseerde aanleg wordt nog weerspiegeld in het huidige voorkomen van de dreef, die bestaat uit acht segmenten met eigen specifieke kenmerken.

Buiten deze twee specifiek in het beschermingsbesluit benoemde waarden vertegenwoordigt de dreef ook in andere opzichten een belangrijke waarde:

Sociale waarde: de sociale waarde heeft geen historische achtergrond, en ontstond naar alle waarschijnlijkheid pas na de verkaveling van de aanliggende wijken, maar is heden ten dage onmiskenbaar aanwezig. De dreef vormt het verbindingsstuk tussen twee woonwijken, en fungeert ook als trage wegverbinding voor schoolgaande jeugd. Zeker buiten schooltijd wordt de dreef door kinderen bezocht om af te spreken of erin te spelen.

Ecologische waarde: de dreef maakt deel uit van een biologisch waardevol geheel (kasteelpark) dat als stapsteen fungeert in de beekvallei van de Weerisbeek.

Zeldzaamheid: nog bestaande aaneengesloten dreven van ca. 1 km lang zijn niet dik gezaaid. Door recente ontwikkelingen zijn vele van dergelijke lange dreven in de loop der jaren versnipperd geraakt of (deels) opgeruimd.

De Dreef Ginhoven - Hofdreef heeft daarmee op Vlaams niveau een hoge erfgoedwaarde.

5. Visie

5° een **onderbouwde visie op het beheer** van het erfgoedlandschap en de beheersdoelstellingen die eruit voortvloeien;

De beheersdoelstellingen worden duidelijk in afzonderlijke punten beschreven en grondig verantwoord ten overstaan van de waarden van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap. De beheersdoelstellingen geven weer welke toestand men wil bereiken en op welke manier (beheer in termen van wat/waar/waarom), steeds conform het beschermingsbesluit. Ze worden verder naar concrete maatregelen vertaald in de beheerlijnen.

Bij de opmaak van de visie worden aldus de esthetische, historische, veiligheids- en gebruiksdoelstellingen afgewogen en gesitueerd t.o.v. het beschermingsbesluit.

De visie moet invulling geven aan de wijze waarop het beheer gericht moet zijn, en de lijnen aangeven waarbinnen gewerkt kan worden.

Met name bij de opmaak van de visie voor de lange termijn is een constructief overleg met de gebruikers en eventueel ook de gemeente een noodzaak, in functie van het bereiken van een gedragen visie.

De volgende visie wordt daarom als algemeen uitgangspunt geformuleerd:

‘Het optimaliseren van de erfgoedwaarde van de dreef in een landschappelijk aantrekkelijke omgeving die de sociale cohesie bevordert en een ecologische meerwaarde biedt’.

Deze visie kan worden opgedeeld in hoofd- en neven-doelstellingen.

5.1 Hoofddoelstellingen

De belangrijkste hoofddoelstelling is het behoud en het herstel van de erfgoedwaarden van de beschermde dreef.

Dit houdt in dat volgende aspecten belangrijk zijn:

5.1.1 Behoud, herstel en bescherming van de dreefstructuur.

- behoud van een aaneengesloten dreef: zowel op het niveau van globale structuur (geen dwarsende onderbrekingen), als op het niveau van de segmenten (behoud van uniforme segmenten).

Vervanging van bomen en segmenten: voor de eventuele vervanging van bomen worden de afwegingen op segmentniveau gemaakt. Bij uitval van een groot aantal bomen in een segment kan voor de uniformiteit overwogen worden een segment integraal te vervangen. Voor de segmenten 1 en 2 met jonge beuk zal dit gedurende de beheersplanperiode niet aan de orde zijn. Gezien de historische waarde van de oudere bomen in de segmenten 3 t.e.m. 8 (waar de kans op uitval momenteel ook het grootst is, zeker in 3, 5 en 7) staat het behoud van de oude, waarschijnlijk oorspronkelijke bomen voorop (zie ook 5.1.2). Een dreef die zeer oud is, hoeft niet perfect te zijn. De tekenen van ouderdom kunnen zelfs een meerwaarde hebben, net zoals het patina bij monumenten. Om de leesbaarheid van het ontwerp te behouden, is het raadzaam vrijgekomen posities in te boeten, voor zover dit mogelijk is (Van Driessche et al. 2017).

In deze segmenten wordt dan ook geen vervangingsdrempel op segmentniveau vooropgesteld. Bij voorkeur worden de oude bomen zo lang mogelijk in leven gehouden (eventueel in veteraanstadium), of worden de monumentale stammen na afsterven nog als stam behouden zolang de veiligheid dit toelaat. Bij voldoende grote segmenten kan er ook met delen van segmenten gewerkt worden.

In de segmenten met zomereik heeft inboeten enkel zin als de lichtconditie er voldoende goed voor is. Een enkele boom inboeten tussen 2 volwassen exemplaren heeft weinig kans om succesvol te zijn. In de segmenten 3 t.e.m. 8 dient bij uitval daarom geval per geval bekeken te worden of tot inboeten wordt overgegaan. Als vuistregel kan gehanteerd worden dat er in deze segmenten niet meer dan 3 opeenvolgende lege posities (met tussenliggende afstanden van 7-9m) mogen ontstaan.

- behoud van boomsoortensamenstelling: de waarschijnlijk oorspronkelijke boomsoortensamenstelling (beuk, zomereik, winterlinde) kan behouden blijven en in de toekomst verder worden toegepast. Voor de zomereiken kan bij een verderzetting van de klimaatverandering naar warmere en drogere zomers een omschakeling naar de quasi gelijkende wintereik wel opportuun zijn, aangezien die beter droogteresistent is.
- behoud van het statig karakter: het karakter van de dreef wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van zware, statige bomen (zie ook 5.1.2). Bij vervanging van bomen dient hierop te worden ingespeeld door het kiezen van een voldoende grote plantmaat. Ook de overgang van dreef naar kasteel is een bepalend element in de statige belevenis. Bij verdere uitgroei van de beuken in segment 1 is het opnieuw openmaken van het zicht op de *cour d'honneur* en het kasteel een logische stap.
- behoud van onverharde wegenis;
- behoud van de aaneengesloten bermstructuur: de bermen staan in de eerste plaats in functie van de bomen. Dat wil zeggen dat zij de benodigde ruimte en kwaliteit moeten geven voor een goede doorworteling en standplaatsontwikkeling. Een ecologisch beheer van de bermen (maaibeheer, zie 5.2.2) komt hieraan tegemoet. Bodemverdichting en/of verharding dient altijd vermeden te worden. Op plaatsen waar zich hieromtrent knelpunten voordoen kan afscherming van de berm nodig zijn.
- herstel en bescherming van de dreef: in de bescherming is een randzone van 10 m opgenomen ter bescherming van de bomen en de wortelzone. De wortelbeschermingszone strekt zich idealiter in alle richtingen uit tot een afstand van 15x de stamdiameter of 5 m verder dan de kroon (afhankelijk van wat groter is)¹². In de praktijk wordt deze zone mee agrarisch gebruikt, wat mogelijk bijdraagt aan de achteruitgang van de conditie van veel van de eiken. Daarom wordt voorgesteld deze 10 m actief in te zetten voor de bescherming van de oude bomen, en ze uit intensief agrarisch gebruik te nemen. Aan de noordzijde laat de ruimte binnen de beschermingsperimeter in segment 2.1 toe om de vroeger aanwezige dubbele rij terug te herstellen. Aan de zuidzijde van de segmenten 3 t.e.m. 6 (en een deeltje van 7) is binnen de beschermingsperimeter onvoldoende ruimte voor een aanvullende hoge bomenrij. Daar zou eventueel een lager blijvende bomenrij of een haag kunnen worden

¹² Read, H. (2012). Het beheer van Veteranenbomen. Inverde.

aangeplant. In functie van het behoud van het uitzicht op het landschap vanuit de dreef en vice versa is het van belang dat dergelijke haag of nomenrij niet te hoog uitgroeit.

5.1.2 Behoud van oude bomen: de ouderdom van de bomen (m.n. in de segmenten 3 t.e.m.8) verwijst direct naar de cultuurhistorische oorsprong van de dreef. Tevens wordt het esthetisch, landschappelijk en ecologisch waardevol karakter van de dreef in belangrijke mate bepaald door het type en de omvang van de bomen die er aanwezig zijn. De sterke aanwezigheid van oude bomen speelt daarin een belangrijke rol.

Het behoud van oude bomen is dus een zeer belangrijk element in de dreef, in relatie tot het vorige aspect.

Dat wil evenwel niet zeggen dat er helemaal geen bomen gekapt zouden kunnen worden moest daar een sterke noodzaak toe zijn (in functie van veiligheid of van het verbeteren van mogelijkheden tot heraanplant), wel dat de afweging steeds terdege gemaakt moet worden. Zeker voor bomen met een grote omtrek (> 200 cm) zal het behoud als boom daarbij bijna steeds doorslaggevend zijn.

5.1.3 Behoud en herstel van de poorten: de poorten vormen een belangrijk gegeven in de erfgoedwaarde van de dreef en het kasteeldomein. Het herstel of minstens de conservering ervan bevordert de algemene uitstraling en de cultuurhistorische waarde van het geheel.

5.2 Nevendoelstellingen

Als belangrijke nevendoelstellingen gelden:

5.2.1 Behoud en versterking van het sociaal gebruik:

Het sociaal gebruik van de dreef draagt bij aan de erkenning van de waarde ervan en aan de draagkracht voor het behoud en het herstel. Het behoud als wandelweg en speelzone is dan ook een doelstelling, mits in evenwicht met de noden van de dreef en de individuele bomen.

Volgende doelstellingen komen dan naar voor:

- Behoud en administratieve regulering (opmaak van een toegankelijkheidsregeling) van het speelbosje, als speelbos en niet als crossparcours (voor deze laatste functie kan beter een alternatieve locatie gezocht worden). Een egalisering van de bodem dringt zich dan op.
- indien mogelijk het herstel van de oude buurtweg n°108 voor het gedeelte langs de hovenierswoning, en aansluitend naar de dorpskern over de dreef (zowel op privaat als op openbaar domein);
- het verzekeren van de boomveiligheid in de opengestelde zones.

5.2.2 Behoud en ontwikkeling van de ecologische waarde

De ecologische waarde hangt samen met de aanwezigheid van een lint van oude bomen gekoppeld aan het grotere groendomein dat het kasteelpark is. Ook de bermen en het oostelijke bosje zijn daarbij van belang. Ecologische doelstellingen zijn:

- het behoud en de verdere ontwikkeling van de oude bomen, waar mogelijk tot in de veteraanfase;
- het behoud en de verdere ontwikkeling van de aaneengesloten bermen, met een aangepast bermbeheer, gericht op vershraling van de berm en toename van de soortenrijkdom. Bescherming van de bomen tegen maaischade en vermijden van bodemverdichting door ingezette machines is daarbij belangrijk (zie verder bij maatregelen).
- een spontane verdere ontwikkeling van het bosje aan de oostzijde. In het kader van mogelijke verjonging van het dreefsegment 2.1 (op langere termijn) moet de mogelijkheid daar bestaan om voldoende licht te creëren voor een eventuele nieuwe aanplant; een hakhoutbeheer in die zone ligt dan voor de hand;
- het verwijderen van invasieve exoten als Amerikaanse vogelkers;
- het lichtvrij houden van de dreef, of het toepassen van aangepaste verlichting in functie van de aanwezigheid van vleermuizen.

6. Richtlijnen en maatregelen

6° de opsomming en verantwoording van de **concrete richtlijnen**, eenmalige en terugkerende maatregelen en werkzaamheden die nodig zijn om de beoogde beheersdoelstellingen te bereiken;

Bij de beschrijving van de maatregelen wordt onderscheid gemaakt tussen investerings- en onderhoudsmaatregelen met betrekking tot de inrichting en het onderhoud van het natuurlijke landschap. Met betrekking tot de eventuele inpassing van gebouwen of gebruik wordt een richtlijnenkader gehanteerd.

Dit hoofdstuk omvat de uitwerking van de maatregelen die concreet uitgevoerd kunnen worden. De uitwerking van de verschillende doelstellingen (erfgoed, sociaal gebruik en ecologie) wordt erin samengebracht.

6.1 Dreefstructuur

6.1.1 Segmenten

KAART: Segmenten

Op niveau van de segmenten worden geen echte maatregelen gedefinieerd, maar de herhaling van de doelstellingen met betrekking tot gewenste structuur wordt hier wel gegeven als kader. Per maatregel wordt aangegeven of de maatregel direct bijdraagt aan het behoud dan wel het herstel van het erfgoed (weergegeven met B of H). Indien de maatregel verder gaat dan het strikt noodzakelijke wordt dit weergegeven met O (optioneel).

segment	dreefstructuur	boomsoort	plantafstand	behoud/herstel
1	dubbele dreef	beuk	4-5 m	B
2.1	enkele dreef	beuk	4-5 m	B
	herstel tweede bomenrij (rij 2nn) noordzijde t.h.v. moestuin en grasland (binnen beschermingsperimeter);	zomereik	40 m	H (O)
2.2	3 bomenrijen die ontwikkelen naar bos (rijen 2zz, 2zzz, 2zzzz)	beuk/ eik/ gemengd	4-5 m	B
3	enkele dreef	zomereik	7-9 m	B
	Aanleg lage haag of lage bomenrij zuidzijde;	Hazelaar, lijsterbes, meidoorn, ... evt. fruitbomen (oude rassen)	binnen beschermings-perimeter	H (O)
4	enkele dreef	winterlinde	7-9 m	
	Aanleg lage haag of lage	Idem 3	binnen	H (O)

	bomenrij zuidzijde ;		beschermings- perimeter	
5	enkele dreef	zomereik	7-9 m	B
	Aanleg lage haag of lage bomenrij zuidzijde;	Idem 3	binnen beschermings- perimeter	H (O)
6	enkele dreef	winterlinde	7-9 m	
	Aanleg lage haag of lage bomenrij zuidzijde;	Idem 3	binnen beschermings- perimeter	H (O)
7	enkele dreef met dubbele rij aan noordzijde	zomereik	7-9 m	B + H
	Herstel bomenrij noordzijde (rij 7nn)	zomereik	7-9m	H
	Aanleg lage haag of lage bomenrij zuidzijde (deels);	Idem 3	binnen beschermings- perimeter	H (O)
8	enkele dreef	winterlinde	7-9 m	B

6.1.2 Kappingen en (her)aanplantingen

KAART: segment 7 na kapping november '17

KAART: segment 7 heraanplant zomereik

KAART: extra bomenrij en hagen

Boomsoorten: beuk, zomereik en winterlinde blijven in gebruik als boomsoorten, in dezelfde configuratie per segment als actueel aanwezig.

Bomen vervangen: Van Driessche et al. 2017 stellen dat het bij dreven uit de 17^e en 18^e eeuw wenselijk is om, indien bomen vervangen of heraangeplant moeten worden, dat te doen met klonen van de oorspronkelijke bomen, aangezien de genetische variëteit bij oude cultuurvariëteiten doorgaans groter is, deze variëteiten niet meer gekweekt worden en langzaam uit het landschap verdwijnen.

In de Dreef Ginhoven - Hofdreef zou dit dan opgaan voor de eiken en de linden. Dit impliceert dat er voor de vervanging van deze bomen een kweekprogramma nodig zou zijn (eventueel in de schoot van het Regionaal Landschap). In voorkomend geval kan best worden vertrokken van kweekmateriaal dat wordt aangeleverd door de vitale en goed ontwikkelde bomen.

Indien de bomen niet via een kweekprogramma verkregen kunnen worden dient het plantmateriaal te worden aangekocht. In dat geval is het wenselijk te kiezen voor bomen van **herkomstgebied Kempen** met voldoende grootte: **plantmaat 18-20 of groter**, bomen met draadkluit.

Inboeten: inboeten (het planten van nieuwe bomen in een rij of bestand op plaatsen waar bomen verdwenen zijn) heeft enkel goede kans op slagen indien de lichtcondities van de plantplaats voldoen aan de vereisten van de geplante boomsoort. Bij een lichtboomsoort als zomereik loopt het aanplanten van een jong exemplaar tussen 2 volwassen exemplaren doorgaans niet geweldig. In grotere 'gaten' van 3 ontbrekende bomen is de slaagkans al groter. Bij linde en beuk is de slaagkans op herinboeten beter.

Zomereik/wintereik: de mogelijkheid wordt opengelaten om zomereik eventueel te vervangen door wintereik, i.f.v. klimaatveranderingen. In voorkomend geval kan er uiteraard niet met klonen gewerkt worden en moet het beheer er op gericht zijn dat de veranderingen naar wintereik gelden voor een geheel segment, en niet per individuele boom. Indien m.a.w. in een bepaald segment wordt ingeboet met wintereik, is het uitgangspunt dat het gehele segment dan (na verloop van tijd) vervangen zou worden naar wintereik.

Per segment: De grootste lacunes, van minstens 2 boomposities, zijn actueel aanwezig in de segmenten 3, 5 en 7, niet toevallig alle segmenten met zomereik.

In **segment 7** is bovendien ook een bijkomende grote lacune ontstaan door de veiligheidskap van 4 Amerikaanse eiken in de 2^e bomenrij. Door de kap van de Amerikaanse eiken en het ontstaan van een lichtgat is de mogelijkheid gecreëerd om de andere lacunes mee aan te vullen, en het hele westelijke gedeelte van segment 7 te herstellen waar veel lege posities zijn. Het herstel daarvan krijgt dan ook de hoogste prioriteit.

In dit segment kunnen aanvullend enkele bomen gekapt worden om de herstelpotenties te vergroten. Het gaat dan om 2 Amerikaanse eiken, 3 zwarte elzen die opgeschoten zijn uit aangeplant bosgoed van latere datum, een stukje opslag (naast de doorgang aan zuidzijde), en 3 (waarschijnlijk) oorspronkelijke zomereiken (waarvan ook de eerste van segment 8). Deze laatste verkeren alle in eerder slechte conditie (en hebben ook een beperktere omtrek) zodat verwacht wordt dat ze binnen afzienbare termijn een veiligheidsrisico zullen vormen.

Andere aanwezige eiken waarvan de conditie beter is of die potentieel hebben tot verdere ontwikkeling naar veteraanstadium (bv. 7n8) blijven wel behouden.

Hoewel er nog lichtbeperking zal zijn door de bomen aan de zuidelijke zijde van de dreef, moeten deze bijkomende kappingen toelaten om een voldoende gunstige uitgangssituatie te creëren voor de heraanplant van 20 bomen, waardoor het dreefaspect terug quasi volledig hersteld kan worden.

Het oostelijke deel van segment 7 blijft behouden zoals het is. Hoewel daar ook een ontbrekende positie is (7n3) wordt er niet ingeboet, omdat de groeicondities (licht) er onvoldoende zijn.

De werken kunnen gezien worden als een opportuniteit om nog enkele zaken te verbeteren in segment 7. Zo dienen de doorgangen van de Dr. K.C. Peeterslaan naar Hofakker te worden afgeschermd met laag hekwerk, waardoor er geen uitwaaiëring in de bermen en de wortelzone kan ontstaan. De bermen van de Dr. K.C. Peeterslaan kunnen ook beschermd worden tegen bodemverdichting door wagengebruik door het inplanten van lage blokpaaltjes aan de rand (zie foto). Tevens kan als fauna-gerichte maatregel ook de verlichting worden aangepast zodat de verlichting het pad verlicht maar niet uitstraalt naar de omgeving (zie foto).

Foto: bescherming van een berm tegen wagengebruik met lage blokpaaltjes

In **segment 5** ontbreken enkele bomen. Er is een mogelijkheid tot inboeten aan de noordzijde (2 bomen) aangezien er ook aan de zuidzijde een lege positie is en deze bijkomende opening betere lichtcondities verschaft.

Segment 3 wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van meerdere monumentale zomereiken, én door het voorkomen van meerdere lacunes. Er is evenwel slechts één bredere lacune aan de noordzijde, waar twee opeenvolgende bomen ontbreken. In dit segment moet volop worden ingezet op het behoud van de bomen, door middel van het nemen van begeleidende maatregelen (verwijderen klimop en andere begroeiing, veteranenbeheer, beschermen aan de buitenzijde door haag). Voor aanvullende heraanplantingen lijken de uitgangscondities vooralsnog onvoldoende. Bij eventuele uitval van 3n10 (maar zie verder bij veteranenbeheer) kan er wel ingezet worden op heraanplanting.

De allerlaatste beuken van **segment 2** staan dicht tegen de eerste eiken van segment 3. Op termijn zal dit tot problemen leiden voor de eiken, als de beuken te zwaar gaan overschaduwen. De eiken zullen daardoor conditie verliezen, veel dood hout krijgen, en mogelijk zelfs afsterven. Aangezien de eiken mogelijk oorspronkelijk zijn, en de beuken al tot een 2^e generatie bomen behoren, is het daarom beter deze 2 beuken te verwijderen voor het zover is.

Verder is er in segment 2 aan de noordzijde een vrij grote lacune van 3 opeenvolgende posities ter hoogte van de poort van de moestuin. Een aansluitende positie is (spontaan?) ingenomen door zomereik. De lacune kan worden ingevuld. Bij herstel van de poort is het ook een optie ze open te houden voor de esthetische beleving.

In **segment 1** kan de kapping van de afschermende coniferenhaag worden voorzien, waarna op dezelfde plaats een lage strak geschoren beukenhaag op haar plaats zou zijn.

In de **segmenten 4, 6 en 8** is er actueel geen nood aan heraanplantingen of kappingen. Helemaal aan het begin van de dreef (vanuit het dorp) is er wel een lacune aan de noordzijde, maar de eerste linde (van de straatkant) staat echter zo scheef in de richting van de volgende plantpositie, dat het geen zin heeft daar een nieuwe boom te planten zolang deze boom aanwezig is.

Foto: de scheefstaande welkomstboom aan noordzijde.

segment	maatregel nummer	omschrijving
algemeen	A.1	Opzetten kweekprogramma voor de oorspronkelijke zomereiken en winterlindes i.f.v. vervanging (via Regionaal Landschap?)
	A.2	Inboeten waar verantwoord cfr. visie
7	7.1	Kappingen: - 4 Amerikaanse eiken (rij nn, nov. 2017) - Bijkomend kappen van 1 zomereik in slechte conditie (7z10), 2 Amerikaanse eiken (7nn4 en 7nn11), en 3 zwarte elzen (zonder nr) - Alle posities opnieuw plantklaar maken
	7.2	
	7.3	
	7.4	Heraanplanten: - Plantklaar maken overige lege posities - Heraanplant met zomereik (20 bomen)
	7.5	
	7.6 7.7 7.8	Beschermingsmaatregelen: - Doorgangen afschermen tegen uitwaaiing (laag hekwerk) - Aanpassen verlichting - Beschermen bermen zijde Dr. K.C. Peeterslaan met lage paaltjes
5	5.1	Heraanplanten: - Plantklaar maken overige lege posities - Heraanplant met zomereik (2 bomen)
	5.2	
2	2.1	Kappingen: - Kapping laatste 2 beuken tegen segment 3, om verdrukking van zomereiken (eerste bomen van segment 3) te vermijden - Zomereik 2n9 ifv inboeting met beuk (zie 2.3), plantklaar maken
	2.2	
	2.3	Heraanplanten: - Inboeten met beuk posities 2n9, 2n10, 2n11, 2n12
1	1.1	Kapping coniferenhaag - Kappen en ontstronken - Aanplanten lage geschoren haag van beuk/haagbeuk - Onderhoud haag
	1.2	
	1.3	

Extra bomenrij en hagen: de buitenste bomenrij aan de noordzijde, waar de zware eik aan de moestuin waarschijnlijk een relict van is, kan terug worden aangevuld. Ter bescherming van de dreef aan de buitenzijde (zowel noord- als zuid) in agrarisch gebied (impact van ploegen, herbiciden, ...) kan op 1 m van de grens van de beschermingsperimeter een doorlopende brede haag worden geplant van inheemse struiken en hier en daar een fruitboom. De tussenliggende zones kunnen gelijk met de bermen gemaaid worden (zie verder). Sociaal gebruik van deze zones door bv. spelende kinderen kan

worden aangemoedigd. Aan de zuidelijke zijde is deze zone eerder smal, aan de noordelijke zijde is ze veel breder.

Aangezien deze zones in privaat gebruik zijn dient hiervoor een regeling met de eigenaars getroffen te worden.

segment	maatregel nummer	omschrijving
2 noordzijde	2.2	Heraanplant tweede bomenrij met zomereik
		- Plantklaar maken overige posities (4: 1 ten oosten van de boom aan de moestuin en 3 ten westen daarvan, telkens ca. 40m tussenafstand)
	2.3	- Heraanplant met zomereik (4 bomen)
2 noordzijde; 3,4,5,6,7 zuidzijde	2.4	Aanplant en onderhoud hagen - Hazelaar, lijsterbes, meidoorn, ... evt. fruitbomen (oude rassen): ca.85 lm
	2.5	
	2.6	
	Idem voor segmenten 3,4,5,6,7 (deel)	- Hazelaar, lijsterbes, meidoorn, ... evt. fruitbomen (oude rassen): ca.240 lm - Onderhoud haag - Onderhoud tussenliggende grazige zone

6.1.3 Snoeibeheer

Op de beuken in segment 1 na zijn alle dreefbomen in de volwassen fase en is de takvrije lengte en blijvende kroon al lang bereikt, zodat de snoei beperkt kan blijven tot eventuele onderhoudssnoei in de definitieve kroon en tot het verwijderen van dode, zieke, beschadigde, en hinderende takken en waterloten.

Snoeibeheer van water- en wortellot is vnl. nodig aan de **linden**. In de zomer van 2017 werden een aantal linden aan de inkom van de dreef aan de dorpszijde (noordelijke zijde) teruggesnoeid, waarbij stamlot en wortellot verwijderd werd (zie foto's). Dezelfde manier van werken dient te worden ingezet voor alle linden in de dreef. Het beste seizoen om te snoeien is de zomer (juli/augustus). De bomen kunnen dan direct de wonden afgrendelen zodat de kans op infecties beperkt blijft en de kans op waterlotvorming is beperkter. Wortellot kan jaarlijks verwijderd worden.

Bij snoeien van takken gelden volgende regels:

- levende takken : behoudt de takkraag en de takschorsrichel, snoei vooruitziend en *liefst met handgereedschap* (om beschadiging te vermijden); bij een goed onderhouden boom hebben de snoeiwonden maximaal een doorsnede van zo'n 10 cm. Te dicht tegen de stam snoeien leidt tot inrottende takopeningen, wat helaas bij vele linden in de dreef het geval is.

- dode takken : enkel door het dode hout zagen.
- indien een product voor wondverzorging gebruikt wordt : enkel en onmiddellijk toepassen op levend (fysiologisch actief) en niet besmet hout; nooit toepassen op dood of op kernhout (of fysiologisch niet actief hout).
- nooit meer dan 20% van de kroon per keer uitsnoeien.

Foto: segment 8 thv Het Blok: de linden aan de noordzijde kregen een snoeibeurt, die aan de zuidzijde (nog) niet, wat een volledig ander beeld creëert.

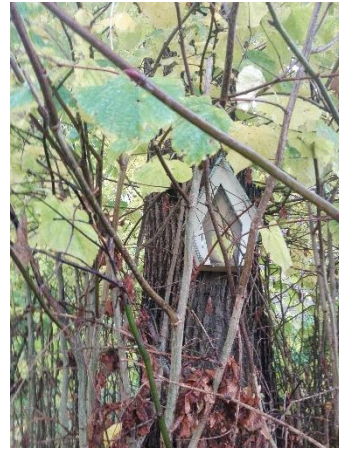

Foto: het Mariakapelletje aan de zuidelijke welkomstboom gaat nog verscholen achter het sterk uitgegroeide wortelot.

Veiligheid is een zeer belangrijk element in een opengesteld houtig erfgoed. Dit impliceert dat dood hout dat op de weg kan vallen op regelmatige basis uit de kruinen wordt verwijderd en dat maatregelen genomen worden om het veiligheidsrisico van potentieel gevaarlijke bomen in te perken of definitief te verwijderen. Een eerste onderhoudsbeurt voor het verwijderen van dood hout is nodig voor de gehele dreef, in alle segmenten m.u.v. segment 1. Nadien dient opvolging voorzien te worden d.m.v. een jaarlijkse controle van de dreef (of op zijn minst het opengestelde gedeelte). Op basis daarvan kan vervolgens gericht worden ingegrepen.

Bij de controle en het onderhoud mag zeker het speelbosje in segment 2.2 niet vergeten worden. In de boszone van 2.2 buiten het speelbos is geen controle van de bosbomen nodig, tenzij er gevaarlijke takken tot over de dreef zouden reiken.

segment	maatregel nummer	omschrijving
4,6,8	A.3	Regelmatige snoeibeurten linden
	A.3.1	- snoeien wortelot: 1 x / jaar (zomer)
	A.3.2	- snoeien waterlot (stam): 1 x / 3 jaar (zomer)
alle	A.4	Wegsnoeien van dood hout
	A.4.1	Eerste algemene onderhoudsbeurt: hele dreef incl. speelbos
	A.4.2	Jaarlijkse opvolging: controle hele dreef incl. speelbos
	A.4.3	Gericht ingrijpen na controle: ingrijpen op specifieke bomen

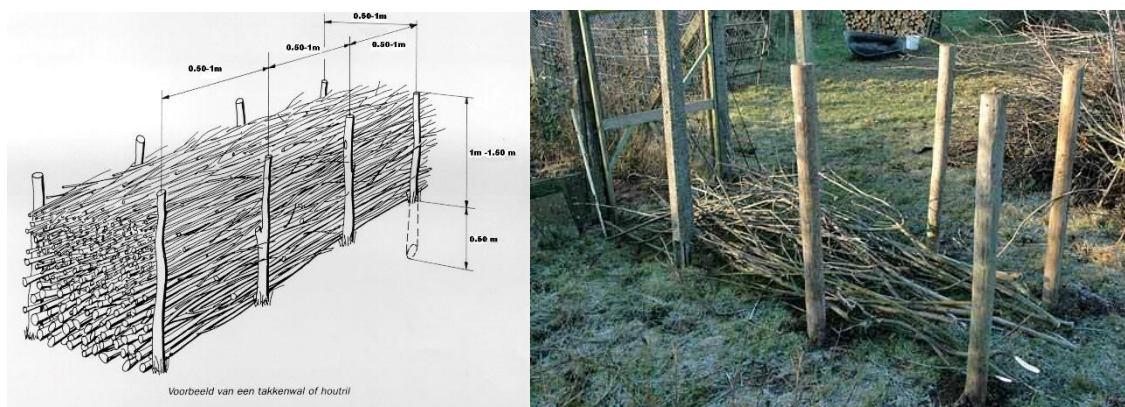
6.1.4 Bermbeheer

De bermen zijn van groot belang als vrij doorwortelbare groeiplaats van de bomen, en als leefgebied voor allerlei dieren. Bij een verschrallend beheer worden ze ook bloemrijker, floristisch interessanter, en minder intensief te beheren. Met betrekking tot de bermen kan onderscheid gemaakt worden tussen het bermbehoud en het bermbeheer.

Bermbehoud:

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.5	Vrijwaren van de bermen van ander gebruik
alle	A.6	Sluiten van olifantenpaadjes en private doorgangen (fietsers)

Bij het afschermen van de bermen tegen uitwaaiëring aan de doorgangen kan best gebruik gemaakt worden van lage afsluitingen die inpassen in het landschap. Een efficiënte mogelijkheid, die ook ecologische meerwaarde biedt, kan het gebruik zijn van een lage takkenwal (max. 0,75m hoog) gevuld met snoeihout, op voorwaarde dat die ook onderhouden blijft en jaarlijks wordt bijgevoerd zodat het past in het esthetisch strakke karakter van de dreef.

Figuren: strakke takkenwal met snoeihout, aangelegd tussen kastanjehouten palen (figuren uit: hoogstamboomgaard.be (links) en eigenwijzetuin.be (rechts)).

Bermbeheer:

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.7	Instellen bermbeheer:
	A.7.1	Grazige bermen:
	A.7.2	- Maaibeheer 2 x/jaar (2^e helft juni/2^e helft oktober) met afvoer van maaisel; gedurende minstens 5 jaar - Na 5 jaar (of later als productie hoog blijft) maaibeheer met afvoer 1x/jaar (september) - om beschadiging door bosmaaiers te vermijden wordt de

		vegetatie aan de stamvoet bij voorkeur met handgereedschap verwijderd (zeis)
A.7.3 A.7.2		Bermen met struikgewas en struweel: - Vrijmaken van berm tussen wegenis en gracht - Instellen maaibeheer (1x jaar)
A.8		Onderhoud grachten: - De grachten aan weerszijden van de dreef vereisen een periodiek onderhoud waarbij ze licht worden opgeschoond. Verder uitgraven is uit den boze.

6.1.5 Wegenis en grondwerken

De Dreef Ginhoven - Hofdreef heeft een halfverharding uit steenpuin. Verdere verharding is niet wenselijk. Regelmatig onderhoud aan de wegenis is mogelijk (opvullen putten, eventueel licht heropmaken). Het dwarsprofiel van de weg moet daarbij een licht welvend profiel hebben voor een vlotte afvoer van het regenwater. Aangezien de afwatering over de bermen en de boomwortels loopt mag in de winterperiode bij sneeuw of ijzel op de dreef geen zout gestrooid worden, om potentiële zoutschade aan de bomen te vermijden. Als alternatief zou wel met zand of grind gewerkt kunnen worden, aangezien het hier om een onverharde dreef gaat.

Grondwerken in de dreef zijn niet gewenst, omdat het risico op beschadiging van de wortels van de oude bomen daarbij zeer groot is. Bij noodzakelijke werken dient altijd op voldoende afstand van de wortelzone van de bomen gebleven te worden¹³.

Bij werken mogen de bermen van de dreef nooit gebruikt worden, niet als werfzone, opslagplaats of andere.

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.9	Onderhoud onverharde wegenis

6.1.6 Faunabeheer

In verschillende dreefbomen zijn nestkasten opgehangen. Ook vertonen verschillende bomen (nest)holtes en vogelnesten.

Een boombeheer dat gericht is op het behoud van oude bomen en op het verschrallen (en daardoor bloemrijker maken) van de aaneengesloten bermen zal het voorkomen van fauna in de hand werken. In verband met het voorkomen van vleermuizen kan de aanpassing van de (beperkt aanwezige) verlichting nog wel vermeld worden. Maatregel 7.7 voorziet dit in segment 7. In segment 8 staat ook een verlichtingspaal die op dezelfde wijze kan worden aangepast. In functie van vleermuizen is het gebruik van amberkleurige verlichting wenselijk.

¹³ Zoals eerder aangehaald: de wortelbeschermingszone strekt zich idealiter in alle richtingen uit tot een afstand van 15x de stamdiameter of 5 m verder dan de kroon (afhankelijk van wat groter is).

In functie van het faunabeheer is het tijdstip van het uitvoeren van beheer belangrijk. Onderstaande tabel geeft de geschikte tijdstippen voor verschillende doelgroepen (uit Read 2012).

	jan.	feb.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Bomen*	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓
Vleermuizen	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	-
Vogels	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Epifyten	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Schimmels	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ongewervelden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

✓ : Geschikt tijdstip
- : Ongeschikt tijdstip

* Het tijdstip dat het beste is voor de veteranboom zelf, komt altijd op de eerste plaats. Als de boom afsterft door de werken, vormt hij op lange termijn niet langer een biotoop voor andere soorten.

Er mogen geen beheerwerken worden uitgevoerd aan bomen tijdens de broedperiode (maart/juni).

Bij eventuele vellingen van bomen dient steeds voorafgaand een controle te gebeuren op het voorkomen van nesten en holtes. Indien er een vermoeden is dat het om een potentiële vleermuisboom gaat dient de velling best te gebeuren in de periode half september-half oktober.

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.10	Faunistische controle bij vellingen

6.2 Individuele bomen

In functie van het behoud van oude bomen kan een aangepaste opvolging en beheer noodzakelijk zijn.

6.2.1 Verwijderen begroeiing

Een aantal zomereiken vertoont zware begroeiing met klimop. Hoewel begroeiing met klimop op zich niet nefast is en ook voordelen biedt voor biodiversiteit, kan een te sterke begroeiing die doorgaat tot in de kroon wel nadelig zijn voor de boom, omdat die daardoor windgevoeliger wordt. Sterke klimopbegroeiing belemmert ook een goede controle van de boom. In geval van zware klimopbegroeiing (i.c. steeds op zomereik) dient de groei daarvan gestopt te worden door de klimopstengels met handgereedschap door te zagen en er een stuk van ca. 15-20 cm uit te verwijderen. De klimop zal dan afsterven.

Zoals eerder aangegeven kan een begroeiing met hulst tegen de stamvoet van oude bomen ook nadelig zijn voor de boom, omwille van licht- en vochtconcurrentie. Hulst die op dit gebied problemen zou kunnen veroorzaken dient dan ook verwijderd te worden.

segment	maatregel nummer	omschrijving
---------	------------------	--------------

alle	A.11	Verwijderen doorgroeiende klimop (bv 3n8, 3n13, 3n14, 5n3, 8z3 ...)
	A.12	Verwijderen hulst aan stamvoet (bv 3z1, 7n8, 8n5, 8z1 ...)

6.2.2 Opvolgingsonderzoek bomen

Voor alle oudere bomen (i.c. zomereiken en winterlindes) is een jaarlijkse opvolging van de boomconditie nodig, met speciale aandacht voor de bomen met een slechte en matige conditie. Speciale aandacht is ook nodig voor de bomen in en rond het speelbosje. Voor de andere bomen in segment 2.2 wordt geen verdere opvolging voorzien, aangezien zij in bosverband op een niet toegankelijke plaats staan.

Voor een aantal bomen met aantasting door zwammen of met spechtengaten of met sterke schade is verder onderzoek nodig door gespecialiseerde boomverzorgers. Bij de winterlindes komen zeer regelmatig inrottingen van gesnoeide takken voor die mogelijk verder in de boom doordringen. Het uitbreken van de top van winterlinde 8z8 heeft daar misschien zijn oorzaak gevonden. Bij de winterlindes kan dus ook bijkomende controle noodzakelijk zijn. Bij het snoeien van het waterlot op de stammen dient daaraan extra aandacht aan geschonken te worden.

De jaarlijkse veiligheidscontrole kan ook leiden tot bijkomende bomen waarvoor bijkomend onderzoek nodig is.

Bomen waarvoor bijkomend onderzoek nodig is:

Segment	nr	soort	opvolging
2	2zz30	beuk	stamschade
	2zz22	zomereik	Kanker en holtes stamvoet
3	3n10	zomereik	Algemeen slecht
	3z14	zomereik	o.a. spechtengat in takkraag
6	6z3	zomereik	Zwamresten aan stamvoet (reuzenzwam?)
7	7n8	zomereik	Sterke bastuitstulping, waarschijnlijk ten gevolge van aantasting door houtzwam (zwavelzwam?)
	7z10	zomereik	Spechtengaten, zware stamschade (deze boom zou bij herstel segment 7 gekapt worden)
	7z15	zomereik	Spechtengaten
8	8n7	zomereik	Bastuitstulping waarschijnlijk ten gevolge van aantasting door houtzwam (zwavelzwam?)
	8z1	zomereik	Algemeen slecht
	8n13	winterlinde	Bijkomend onderzoek om te bepalen of ondersteuning nodig zou zijn

Maatregelen:

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.3.2	Jaarlijkse opvolging: controle hele dreef incl. speelbos
	A. 13	Verder boomveiligheidsonderzoek specifieke bomen

6.2.3 Veteranenbeheer

De kaart met potentiële veteraanbomen geeft alle bomen weer met een omtrek > 250cm, die in aanmerking komen voor een (toekomstige) opvolging als veteraanboom (alle behorend tot het type 'vrij uitgegroeide boom'). Dat wil zeggen dat de bomen zo lang mogelijk in leven worden gehouden en niet worden gekapt.

Indien nodig wordt een aangepast beheer (bv. kroonreductie) toegepast. De bomen met de hoogste waardering op dit gebied (>300cm) worden apart aangegeven. Bomen waarvan verwacht wordt dat een aangepast beheer al binnen de beheersplanperiode nodig zou kunnen zijn, worden in onderstaande tabel aangegeven. Alle andere bomen kunnen voorlopig voort met het gewone beheer, maar bij de opvolging dienen ze extra in de gaten gehouden te worden zodat tijdig kan worden ingegrepen moest de nood er komen.

In segment 2.2 (het bosje) is een veteranenbeheer minder evident omwille van de beperktere lichtcondities. Het segment omvat wel een belangrijke hoeveelheid zwaardere bomen. Het behoud van deze zwaardere bomen dient daar te worden nagestreefd, zonder bijkomende maatregelen.

Segment	maatregel	soort	opvolging
3	3.3n10	zomereik	Veteranenbeheer: waterlot kans geven om 2 ^e kroon te vormen, opvolgen vorming dood hout, behouden als stam als afsterft
	3.3n13	zomereik	Klimop laten afsterven en evt. verwijderen ifv vorming kroon
8	8.8z1	zomereik	Eik in slechte conditie, waterlot kans geven om 2 ^e kroon te vormen, opvolgen vorming dood hout, behouden als stam als afsterft
	8.8z8	winterlinde	Linde met uitgebroken top maar nog vitaal

6.3 Poorten

Maatregelen ter herstel en onderhoud van de poorten worden hier enkel in algemene termen omschreven zodat ze voor subsidiëring in aanmerking komen.

poort	maatregel	omschrijving
P1 Inkampoort kasteel	P1.1	Volledig herstel van de inkompoort (incl. hermaken van ontbrekende gedeeltes indien nodig)
	P1.2	Onderhoudsbeheer
P2 Poort moestuin	P2.1	Bouwhistorisch onderzoek
	P2.2	Herstel van de poort indien mogelijk, zoniet conservatie van de resterende poortgedeelten
	P2.3	Onderhoudsbeheer

6.4 Sociaal gebruik

6.4.1 Speelbosje en Toegankelijkheid

Het gebruik van de zone in segment 2.2 als speelbosje is op zich positief, maar een gebruik als crossparcours is dit niet aangezien hierdoor bodemschade optreedt waar de bomen in deze zone onder te lijden hebben. Dit geeft aanleiding tot verminderde boomcondities, meer dood hout in de kruinen en een verminderde veiligheid in de zone.

Bij blijvend gebruik van het speelbosje kan dit wel best geregulariseerd worden door de opmaak van een toegankelijkheidsregeling. Conform het bosdecreet mag er in beboste zones immers niet van de paden worden afgegaan. Opname van het bosje als 'speelbos' of als 'vrij toegankelijke zone' in een officiële toegankelijkheidsregeling kan dit ondervangen. De toegankelijkheidsregeling kan ook de toegang tot de dreef zelf omvatten.

Het verder openstellen van de dreef als wandelpad op het private gedeelte tot aan de inkompoort van het kasteel, en verder aansluitend naar zowel het Lange Paadje als naar de Akkerstraat, zou een troef betekenen voor het sociaal gebruik.

6.4.2 Communicatie

Een bewustmaking van de waarde van de dreef aan omwonenden en gebruikers is van belang. Een eenvoudig infobord met een beknopte geschiedenis, de belangrijkste kenmerken van de dreef en de waarde van de bomen zou ter hoogte van de doorgang aan Hofakker kunnen worden opgesteld. Naar de omwonende toe zou naar aanleiding van het beheersplan ook een informatiebrief gemaakt kunnen worden waar het dreefbeheer op een positieve wijze in gekaderd kan worden, en er kan op een aantal knelpunten en gedragsregels gewezen worden zoals:

- Geen private doorgangen naar de dreef;
- Geen oneigenlijk gebruik van de bermen;
- Geen groen- of ander afval storten;
- In aanpalende tuinen geen pesticiden gebruiken, en daar best ook geen gebruik van potentieel invasieve exoten.

Deze informatie kan ook op de gemeentelijke website vermeld worden.

Bij het uitvoeren van ingrijpende maatregelen is het ten slotte nuttig ook directe terreincommunicatie te voorzien.

Bij communicatie over werken die financiële steun genieten van het Agentschap Onroerend Erfgoed dienen specifieke communicatieregels gevolgd te worden. Zie:

<https://www.onroenderfgoed.be/nl/over-ons/logo-werfbord>

segment	maatregel nummer	omschrijving
alle	A.14	Communicatie en sensibilisatie
	A.15	Opmaak toegankelijkheidsregeling

Maatregel	omschrijving	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Premie gerechtigd	periodiciteit	prioriteit
Algemene maatregelen							
A.1	Opzetten kweekprogramma voor de oorspronkelijke zomereiken en winterlindes i.f.v. vervanging (via Regionaal Landschap?)	X					
A.2	Inboeten cfr. visie		X	X	X		
A.3	Regelmatige snoeibeurten lindes						
A.3.1	- snoeien wortelot		X	X	X	jaarlijks	
A.3.2	- snoeien waterlot (stam)		X	X	X	3-jaarlijks	
A.4	Wegsnoeien van dood hout						
A.4.1	Eerste algemene onderhoudsbeurt: hele dreef incl. speelbos	X		X	X		hoog
A.4.2	Jaarlijkse opvolging: controle hele dreef incl. speelbos		X	X	X	jaarlijks	
A.4.3	Gericht ingrijpen na controle: ingrijpen op specifieke bomen		X	X	X	Ad hoc	
A.5	Vrijwaren van de bermen en wortelzone van ander gebruik	X		X	X		hoog
A.6	Sluiten van olifantenpaadjes en private doorgangen	X					hoog
A.7	Instellen bermbeheer:						
A.7.1	Grazige bermen:						
A.7.2	- Maaibeheer 2 x/jaar		X	X	X	2-jaarlijk	
A.7.2	- Maaibeheer 1x/jaar		X	X	X	jaarlijks	
A.7.3	Bermen met struikgewas en struweel:						
A.7.3	- Vrijmaken van berm tussen wegenis en gracht	X		X	X		
A.7.2	- maaibeheer 1x/jaar		X	X	X	jaarlijks	
A.8	Onderhoud grachten: periodiek onderhoud		X	X	X	3-jaarlijks	

Maatregel	omschrijving	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Premie gerechtigd	periodiciteit	prioriteit
A.9	Onderhoud onverharde wegenis		X	X	X	3-jaarlijks	
A.10	Faunistische controle bij vellingen		X			Ad hoc	
A.11	Verwijderen doorgroeiende klimop	X		X	X		hoog
A.12	Verwijderen hulst aan stamvoet	X		X	X		
A. 13	Verder boomveiligheidsonderzoek specifieke bomen		X		X		hoog
A.14	Voeren communicatie en sensibilisatie	X	X	X*	X*	continu	
A.15	Opmaken Toegankelijkheidsregeling Speelbos	X					hoog
Specifieke maatregelen							
Segment 1							
1.1	Kapping en vervanging coniferen haag						
1.1	- kapping en ontstronking	X		X	X		
1.2	- vervanging door lage geschoren haag	X		X	X		
1.3	- onderhoud haag		X		X		
Segment 2							
2.1	Kappingen:						
2.2	- Kapping laatste 2 beuken tegen segment 3	X		X	X		hoog
	- Zomereik 2n9 ifv inboeting met beuk (zie 2.3), plantklaar maken	X		X	X		
2.3	Heraanplanten:						
	- Inboeten aaneengesloten lege posities met beuk	X		X	X		Na 2.2
2.4	Heraanplant tweede bomenrij (2nn) met zomereik						
2.5	- Plantklaar maken	X		X	X		
	- Heraanplant met zomereik (4 bomen)	X		X	X		

Maatregel	omschrijving	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Premie gerechtigd	periodiciteit	prioriteit
2.6	Aanplant en onderhoud hagen - Hazelaar, lijsterbes, meidoorn, ... evt. fruitbomen (oude rassen): ca.85 lm	X		X	X		
2.7	- Onderhoud haag		X		X		
Segment 3							
3.3n10	Veteranenbeheer: zomereik		X	X	X		
3.3n13	Veteranenbeheer: zomereik		X	X	X		
Segment 3, 4, 5, 6, 7 (deel)							
3.1	Aanplant en onderhoud hagen - Hazelaar, lijsterbes, meidoorn, ... evt. fruitbomen (oude rassen): ca.240m						
3.2	- Onderhoud haag						
Segment 5							
5.1	Heraanplanten: - Plantklaar maken overige lege posities	X		X	X		
5.2	- Heraanplant met zomereik (2 bomen)	X		X	X		
Segment 7							
7.1	Kappingen: - 4 Amerikaanse eiken (rij nn, nov. 2017)	X					uitgevoerd
7.2	- Bijkomend kappen van 1 zomereik, 2 Amerikaanse eiken, en 3 zwarte elzen	X		X	X		hoog
7.3	- Alle posities opnieuw plantklaar maken	X		X	X		hoog
7.4	Heraanplanten: - Plantklaar maken overige lege posities	X		X	X		hoog
7.5	- Heraanplant met zomereik (20 bomen)	X		X	X		hoog

Maatregel	omschrijving	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Premie gerechtigd	periodiciteit	prioriteit
7.6 7.7 7.8	Beschermingsmaatregelen: - Doorgangen afschermen tegen uitwaaiering (laag hekwerk) - Aanpassen verlichting - Beschermen bermen zijde Dr. K.C. Peeterslaan met lage paaltjes	X X X		X X X	X X X		
Segment 8							
8.8z1	Veteranenbeheer: zomereik		X	X	X		
8.8z8	Veteranenbeheer: winterlinde		X	X	X		
Poorten							
P1.1	Inkompoort: Volledig herstel van de inkompoort	X		X	X		hoog
P1.2	Inkompoort: Onderhoudsbeheer		X	X	X		
P2.1	Moestuinpoort: Bouwhistorisch onderzoek	X			X		hoog
P2.2	Moestuinpoort: Herstel van de poort indien mogelijk, zoniet conservatie van de resterende poortgedeelten	X		X	X		hoog
P2.3	Moestuinpoort: Onderhoudsbeheer		X	X	X		

* Voor het plaatsen van infoborden

7. Opvolging

*7° een voorstel voor de manier en het tijdstip waarop de beoogde beheersdoelstellingen **opgevolgd** en geëvalueerd zullen worden;*

De zakelijk rechthouder, de gebruiker of zijn gevolmachtigde volgt de uitvoering van het beheersplan op en bezorgt hiervan een verslag aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Voor de opvolging van de beheersdoelstellingen wordt een jaarlijks verslag uitgebracht, dat een overzicht geeft van de uitgevoerde maatregelen, met gebruik van de nummering die refereert aan de segmenten en aan de nummering van de maatregelen uit hoofdstuk 6.

De volgende gegevens worden hierbij vermeld: de aard van de werkzaamheden, de plaats (segment en evt. boomnummer bij individuele boomwerken) waar ze werden uitgevoerd, de datum en het resultaat. Het verdient aanbeveling de voortgangsrapporten van foto's te voorzien, zodat de evolutie van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap in beeld kan worden gebracht.

Aangezien de eigendom van de dreef verdeeld is over een openbaar bestuur en verschillende private eigenaars dienen de verslagen van de uitgevoerde maatregelen best te worden samengebracht.

Concreet zou dit kunnen door de gemeente jaarlijks de private eigenaren te laten bevragen naar de uitgevoerde werkzaamheden, aan de hand van een standaard bevragsingsbrief.

Het is aan de verschillende eigenaars om ieder voor zich een correct verslag op te maken en tijdig aan de gemeente door te geven, dan wel aan de gemeente te laten weten indien er geen werkzaamheden hebben plaatsgevonden. Bij het ontbreken van antwoord van een private eigenaar kan de gemeente dit ook alsdusdanig in het verslag opnemen.

Indien voor het opvolgende jaar maatregelen gepland zijn die verder gaan dan het loutere onderhoud dient dit eveneens in het verslag te worden aangegeven, onder de noemer 'Planning voor het volgende jaar'.

8. Toevoegingen

8° Extra **toevoegingen** vnl. voortkomend uit de wettelijke bepalingen van het uitvoeringsbesluit.

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		Zie hoofdstuk 1; zie kaart 1
Lijst van premiegerechtigde werken		zie tabel pp. 65-68
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating		zie tabel pp. 65-68
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is		zie tabel pp. 65-68
Lijst van cultuurgooederen die in aanmerking komen voor een premie	Niet van toepassing	
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	Niet van toepassing	
Extra bijlagen	Bijlage 1: legende VTA Bijlage 2: Beschermingsbesluit	

Bijlagen

Bijlage 1: legende attributentabel GIS-file

Legende VTA Dreef Ginhoven - Hofdreef

wkt_geom	GIS referentie
Id	Id nr
naam	boomsoort
NR	Toegekend uniek nr
segment	dreefsegment waartoe de boom behoort
omtrek	In cm op ca. 130 cm
opm1	Opvallende kenmerken, aantastingen enz.
opm2	Directe omgeving
1e_indruk	1: goed; 2: redelijk; 3: matig; 4: slecht; 5: zeer slecht; 6: dood
groeifase	1: aanslagfase; 2: jeugd; 3: volgroeid; 4: verval; 6: dood
grondbedek	Grondbedekking: 1: beplanting; 2: gras; 3: naakte grond; 4: halfverharding; 5: gebonden halfverharding; 6: boomrooster; 7: natuurlijke begroeiing; 8: strooisellaag; 9: andere
verkeer	Nabijheid verkeer: 1: in park/plantsoen; 2: langs weg; 3: langs doorgang; 4: langs gebouw
Spec_ken	Specifieke kenmerken: 1: veteranboom; 2: veteranboom in wording; 3: solitair; 4: monumentale afmetingen; 5: bijzondere soort;
plaats-gro	Plaats in de groep: 1: dominant; 2: codominant; 3: ingesloten; 4: onderdrukt (41 = ¼ tot 44 = 4/4)
landschap	Relatie boom omgeving: 1: beeldbepalend; 2: te groot; 3: beperkte landschappelijke waarde; 4: op zelfde plaats kan nieuwe boom; 5: op zelfde plaats kan geen nieuwe boom;
cond_ALG	Algemene conditie(Roloff): 1: goed; 2: matig; 3: slecht; 4: zeer slecht
STAMVOET	1: normaal; 2: schade; 3: verhoogde wortels; 4: aantasting; 5: grondscheur; 6: wortelopslag
STAM	1: normaal, recht; 2: scheef; 3: schade; 4: vervorming; 5: holtes; 6: plakoksel; 7: aantasting (zwam/necrose/kanker); 8: waterlot
BLAD	1: normaal; 2: weinig; 3: klein; 4: abnormaal verkleurend
Kroon	1: normaal; 2: matig; 3: ijl
Onderhoudstoestand	1: op beeld; 2: achterstallig; 3: verwaarloosd; 4: problematisch; 5: geveld
Veiligheid	1: GVR reguliere controle; 2: GVR attentieboom; 3: VR nader onderzoek; 4: VR maatregel nemen (gewone termijn) 5: VR maatregel nemen (dringend)
Advies	1: op beeld brengen; 2: verhoogd risico wegnemen; 3: herknotten; 4: vellen

Bijlage 2: beschermingsbesluit